ԺԵ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3836 — 16/28 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1898 — 13 ՁԼՄԱՁԻՒ ԱԽԸՐ 1316 — ՈՒՐԲԱԹ

درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزه‌تسی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÈVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար՝ տարեկան. 140 Ղրշ
» » » » վեցամսեայ. 70 »
» » » » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրանկ
» » » » վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխարէն ֆրանգի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փոխարէն 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ՁԵՐՄԱՁԱՓԸ

Քաղաքական հրատապ խնդիրներուն մէջտեղ, որոնց վրայ յառած է ընդհանուրին ուշադրութիւնը, երբ Պ. Պրիսոնի դահլիճը կը տապալի և Անգլիոյ ու Ֆրանսայի միջեւ պատերազմի մը երկիւղ պատճառելու աստիճան կը բռնկի Ֆաշոտայի վէճը, բաւական միտիս ըլլալու է լրագիր մը—մասնաւորներ գտնուին գուցէ—իր ընթերցողներուն խօսելու համար... Հիւանդանոցին վրայ։ Եւ սակայն հարկ է որ մենք մեզմով ալ զբաղելու չմոռնանք, օտար լուրերուն, միջազգային դէպքերուն տալով միշտ իրենց հրատարակման բաժինը։ «Գալաթիս փոքր է, բայց ես իմ գաւառիս կը խմեմ» Ֆրանսական առածը հայ մամուլին նշանաբաններէն, և ի հարկին՝ արդարացումներէն մէկը ըլլալու շատ պիտի յարմարէր։

Ինչ եղաւ Հոգաբարձութեան հոկտ. 2ի ցայտարարութեան արդիւնքը. գրեցինք, խօսեցանք անոր վրայ մէկ երկու օր, ապաւորութիւններ փոխանակեցինք. ամենք պրպտանական կերպով գնահատեցին՝ այդ գիծութեան յարկին անգութ իրականութիւնը յատակ կերպով հանրութեան ներկայացնելու գաղափարը. ուրիշներ սուտ-խուլ եղան։ Եւ սակայն ցլատատարները կը շարունակեն մնալ գետնայարկի կամարներուն տակ ուր թոքախտը կը ճարակի մէջերնին, աղաքները դիզուած, խճողուած են իրարու վրայ, նորեկները մերժուելու աստիճան, և երկու հազար ոսկիի անհրաժեշտ պէտքէն ոսկի մը անդամ դացուած չէ տակաւին որ յոյս մը ապ թէ կարելի պիտի ըլլայ ծրագրուած չորս տաղաւարներէն մէկին հիմը դընել գոնէ։ Ինչո՞ւ այն արտատրոի հետաքրքրութիւնը որ կը պատէ զմեզ՝ եւրոպայի ժողովուրդներուն ամէն մէկ արարքը, սովորութիւը, մտածումը դիտնալու, ուսումնասիրելու, խոյս կու տայ մեզմէ՝ երբ կարգը կու գայ անոնց մարդասիրական գործերուն ու զգացումներուն։ Սովորաբար «ժամանցի Բաժին»ն է ասոնց վերապահուած անկիւնը, ուր քանի մը տողով կ'արձանագրուին վերանձնուիրատուութեան մը, մեծ կտակի մը, ազնիւ նախաձեռնութեան մը լուրերը, այնքա՛ն միայն ազդելով միտքերուն վրայ որքան անոնց յաջորդող սիրային առասին կամ լաբարաղայի մը արկածին պատմութիւնը։

Այս վայրկեանիս սեղանիս վրայ ունիմ Ֆիկարոյի երկու վերջին թիւերը որոնց մէջ կը հանդիպիմ երկու ինքնատիպ բարեգործութիւններու յիշատակութեան. և եթէ միւնոյն ատեն ամերիկեան ու անգլիական թերթեր ալ պրպտէի, պահպանաբար ասոնց մէջ ալ կը գտնէի իրարու հետ մրցող բարեգործութեան լուրեր, որոնց կը հանդիպին արդէն անգլիական ընթերցողները։ Ցիշածներէս — ֆրանսականներէն — մէկը նոր չէ. Տիկին Քառնոյի հիմնած աղքատ մայրերու ապաստարանին կը վերաբերի, իր ամուսնոյն յիշատակին ու անուան նուիրուած, զոր գիտէք։ Իր մահուան յաջորդ օրը ծանուցուեցաւ թէ 50,000 ֆր. թողած է աղքատ մայրերուն, կենդանութեանը ատեն նուիրածներէն զատ. հիմա միայն կ'իմացուի թէ ի՛նչ խնայարկ ու սրտայոյզ եղանակով ուղած էր որ հայթայթուի այդ գումարը։

Կ'ուզեմ որ —կը գրէ Հանրապետութեան ողբացեալ նախագահին այրին իր կտակին մէջ— ադամանդներու կրկնաշարա և ականջի խոշոր օղերս ծախու հանուին՝ կարելի եղածին չափ նպաստաւոր պայմաններով և գոյացած գումարը, իմ կողմէ, յանձնուի Քառնոյ հաստատութեան։ Կը փափագիմ մահէս ետքը 50,000 ֆրանք նուիրել անոր։ Զաւակներս պիտի լրացնեն պակասը, եթէ ադամանդները այդ գինը չբռնեն։

Երկրորդը աւելի ուշագրաւ է, թէ գումարին մեծութեամբը և թէ մտածման վերանձնուիրեամբը։ Ծաթթոր Ալպէռ Քալմէթ, Ֆրանսայի բժիշկ մը զտուած ալբոլի մը պատրաստութեան եղանակը հնարելով, ճարտարագէտի մը ու քիմիագէտի մը յանձնած է իր գիւտին գործադրութիւնն ու շահագործումը, պայմանով որ իրեն բաժին ինկած շահը յատկացուի Լիլ քաղքին —ուր կը գտնուին երեքն ալ— Բասդէօռեան հիւանդանոցին զոր տոքթոր Քալմէթ ինք անձամբ կը վարէ։ Այդ հիւանդանոցը ընդարձակուելու և կազմակերպուելու պէտք ունէր։ Մարդասէր բժիշկը այս օրերս ստացաւ իր բաժինը, 250,000 ֆրանք, զոր յատկացուց առաջադրած նպատակին։

* * *

Բայց այս օրինակները կրնան հեռուները տանիլ զմեզ ու հարիւր հազարաւորի թուանշանները չփոթեցնել միտքերնիս։ Լաւագոյն է որ մենք մեզի դառնանք, մեր համեստ հաստատութիւններով ու մեր պզտիկ նուէրներով զբաղելու համար։

Հոգաբարձութիւնը ծանուցում մը հրատարակեց ազգ. թերթերուն մէջ հրաւիրելով թաղականները ու անհատները՝ որոնք Հիւանդանոցի առանին դանձանակներէն առած էին՝ տանիլ յանձնել անոնց արդիւնքը։ Այդ արդիւնքը՝ մեր ընկերային ու ընտանեկան դասակարգերուն բարեգործութեան ներմաչափը պիտի ըլլայ. հարուստներ ու էմնաքիներ, վաճառականներ ու կրպակներ, քիչ շատ ամէնն ալ առած են այդ դանձանակներէն որոնք բաժնուեցան մայիսի սկիզբը. 685 հատ էին, 100ը Պրուսա զրկուած և մնացածը Պոլսոյ թաղերը։ Կարճ միջոցի հունձք մըն է ուրեմն որ կը քաղուի այս պահուս Մեծ-Նոր Խանի դրասենեակին մէջ, ընդարձակ արամ մը հունձքը սակայն։ Կ'արժէր հետաքրքրուիլ անոր արդիւնքին։

Մինչեւ այս կերպակի 34 դանձանակ միայն բացուած էր տակաւին, 3870 զրշ. գումար մը արտադրելով. միջին հաշուով, հինգ ամսուան մէջ իւրաքանչիւրը մէկ ոսկի կը բերէ որ յուսահատական չէ։ Արդէն, Հիւանդանոցն ալ ասկէ աւելին չի սպասեր. իր ելմտայոյցին մնացեալ կողմը 600 ոսկի նշանակած է՝ առանին դանձանակներու ենթադրական հասոյթը. ամբողջութիւնը պիտի հասնի՞ այդ գումարին։

Անխորհրդածաբար աչք մը նետելով ցուցակին թուանշաններուն վրայ, նշմարեցի որ բաշխագոյն գումարը եղած էր 478 զրշ., մէկ հատինը, ու նուազագոյնը 13 զրշ։ Միջին գումարները 100-150էն 50-70ի մէջ կը տատանէին։ Գէղի սրճարաններ կան որոնք քաղքեռի կրպակներէ աւելի արտադրած են. Աէօլէօղ, Պրուսայի գիւղերէն, երկու դանձանակ վերադարձուցեր էր 182 և 201 զրշ.ով, մինչ Բերայէն վերադարձուածներ կային 30 կամ 40 զրշ.ով։ Անոնք որ աւելի կը բնակային արտադրել, ու չեն ըրած, բոլորովին մեղադրելի չեն սակայն. սովորութիւնը նորամուտ էր ու գործածութեան եղանակը ճշդուած չէ ուրոշակի։ Մտածողներ կան թէ իրենց տունը կամ խանութը մնռոց եկող հիւրին կամ յաճախորդին պիտի կարկառուի դանձանակը. ուրիշներ այլապէս կ'ըմբռնեն։ Առաջին եղանակը եթէ սխալ չէ, գոնէ դժուարը կու գայ մարդուս. աւելի պարզ, դիւրաւ դործադրելի ու համեստ սահմանի մը մէջ արդիւնաւոր պիտի կրնայ ըլլալ սա կերպ ըմբռնում մը. ընտանեկ մը որ դանձանակ մը դեւեղած է տանը անկիւնը, օրուան կամ չարթուան մէջ անոնց խնայողութիւն մը, անդգալաբար վատնուած մէկ-երկու զրուշները նետէ հոն «առանց ուրիշին բերան ծռելու». այսօր ազգայ մը իր շաբաթէն կը հրաժարի՝ աղքատ ազգաքը միաքը բերելով, վաղը օրիորդ մը կամ տիկին մը իրենց մէկ բմահաճոյքը կը թեթեւցնեն. և անհրաժեշտ է որ, Էն միջակ դասակարգի յարկերուն տակ անդամ, տարեկան ոսկի մը չհաւաքուի։ Ա.յսպէս նաեւ վաճառատուններուն ու խանութներուն համար, եթէ իրենց դրագիրներով ու պաշտօնեաներով ուրն ինքնաբերաբար մանրուկ դրամը նետել առնն առեն, տիկին մէջ։ Այս դանձանակները աւելին չեն ակնկալեր ու արդէք չեն բնաւ,— ինչպէս առարկողներ գտնուեր են,—Հիւանդանոցին եղած տարեկան կամ ամսական նուիրատուութիւններուն որոնց ցուցակը կը հրատարակուի պարբերաբար։

Անոնք, դանձանակները, մեւթի մէջ կատարուած բարեգործութեան խորհրդանշանն են, ուր ձախ ձեռքը չի տեսներ աջին տուածը։ Արդիւնքը միայն կը քաղուի ու կը վայելուի, մինչեւ իսկ մայրը չիմանալով թէ զաւակը իրմէ աւելի՞ ձգեց թէ պակաս։ Ամենի գրգռիչ մը, լուսի մրցում մը առաջ կը բերեն՝ թաղէ թաղ, առնէ տուն, անզգալաբար։ Հիւանդանոցը թո՛ղ իր պիտանեաներուն մէջ պահէ այդ 600 ոսկին, տարուէ տարի աւելցնելու վստահութեամբ՝ ուշադիր հետեւելով ներմաչափին։ Ամէնէն յոռետեսն ալ չպիտի հաւատայ երբեք թէ կրնայ հանդիպիլ եղանակ մը ուր զէրայէն վար ասիճան դտնէ. բարեգործութեան ոգին բոլորովին սառած պիտի ըլլար այն ատեն։

ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

ԹՈՒԼԱԿՐՕՆՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋԸ

Կերեւայ թէ Թօսօսթոյի ու Մարկարայի ազգ. ջրանակներուն մէջ անխորժ տպաւորութիւն մը առաջ բերեր է Արեւելքի Հոկտ. 9ի Թուլակրօնները խմբագրականը, որ հիմնուած էր Կրօնական Ժողովի որոշմանց մէջ տեսնուած սա յայտարարութեան վրայ թէ «քանի մը հայ երիտասարդներ բողոքական եղեր են՝ բողոքական օրիորդներու հետ ամուսնանալու համար»։ Եւ առանց մեր ուզելուն, վիրաւորեր ենք սիրտերը մեզի բարեկամ ու աշխատակից երիտասարդներու՝ որոնք ուղղակի կամ անուղղակի կերպով կապուած են կատարուած ամուսնութեան հետ։ Պէտք չէ կայ բացատրելու թէ, այդ յոդուածով քրքրուած խնդիրը այս կամ այն անձին չէր վերաբերեր, այլ միայն կրօնային սկզբունքի մը։ Մնացած, թէ՝ Մարկարայի մեր թղթակիցը և թէ՝ «Պոլսեբնակ Թօսօսթօյցիոն յաջորդաբար պարզեցին իրողութիւնը, թէ ամուսնացողը միայն անձ մըն էր և ոչ թէ քանի մը հոգի, և թէ, մեր եկեղեցականներուն կողմէ ցոյց տրուած խստապահանջութեանց վրայ միայն հարկադրուեր էր բողոքականի պսակով պսակուիլ, ելն։ Նորագոյն նամակներէ կը տեղեկանանք թէ բողոքական պատուելն, պսակը կատարելու համար չէ պահանջեր որ երիտասարդը բողոքական ըլլայ, — պարագայ մը որ անդամ մը ևս ուժ կու տայ մեր քարոզ ըրած գիտողութեան թէ մեր կրօնական հայրերը չափազանց անհանդուրժողութիւն ի գործ դրած կ'ըլլան, երբ կը պահանջեն որ Հայու մը հետ պսակուիլ փափագող բողոքականը Հայ. Եկեղեցւոյ զաւակ արձանագրուի անսպասեալ, ինչպէս ըրած էին այս անգամ ալ։

Մեր բարեկամ Տոքթ. Նէվրուզ, Թօսօսթոյի յարգելի բժիշկը, այս խնդրին առթիւ իր դիտողութիւնները պարունակող նամակ մը ուղած է մեզ, զոր կը փութանք հրատարակել։

ԹՕՍՕՍԹՕ, 10 Հոկտ.

Կարդացի Արեւելքի ուրբաթ օրուան խմբագրականը ու շիտակը չկրցի անտարբեր մնալ պաշտպանուած գաղափարին համար։ Անշուշտ պիտի ներէք որ բացատրեմ թէ պաշտպանած գաղափարիդ սխալ հիմերու վրայ կը հաստատէք. կը կարծեմ թէ, ես ալ իմ արուեստիս բերմունքովը, իրաւունք ունիմ, հրապարակագրի մը չափ հեղինակորէն խօսելու ամուսնական ու սիրոյ նմանօրինակ խնդրի մը առթիւ։

Նոր-փեսին փաստաբանութիւնը չէ որ կը ստանձնեմ. ոչ ալ նպատակ ունիմ ոչլուսաւորչական աղջկան հետ ամուսնանալու. միայն կը խորհիմ թէ, ինչպէս որ Կրօնական Ժողովը թեթեւօրէն անցաւ խառն ամուսնութեան այս դէպքին և ընդհանուր գիծերով մեծ կարեւորութիւն ունեցող ընկերական այս խնդրին վրայէն ու անխմաստ ցաւ մը յայտնեց միայն, այնպէս ընելու չէ տակայն լրագրութիւնը ու բաւականանալու չէ կրօնքի բանաստեղծութեամբ երգել ընտանեկան ու ընկերական կենսական հարցերը։ Զեմ կարծեր որ մեր «հինուկ սահմաններուն ու մեր մաքուր խրատներուն» վրայ կանգնող Կրօնքը, ինքնագլուխ ու ազատամիտ հռչակուած մեր եկեղեցին ներէ մեզի որ ուրիշի խղճին և համոզումին վրայ բռնութիւն բանեցնենք, և, ըլլայ չնչին, ըլլայ զօրաւոր, որ եւ է պատճառով մը դաւանանքի փոփոխութիւն առաջարկենք անոր։ Զէ՞ մի որ այս սիւնակներուն մէջ օգտագրուիրը յաճախ ասիթ կ'ունենան պախարակելու բարեգործական նպատակով դաւանափոխութիւն առաջարկող բողոքական միսիոնարի մը կամ կաթոլիկ հոգեւորականի մը արարքը. ինչո՞ւ ուրեմն պաշտպանուի դաւանափոխութեան գաղափարը, ամուսնութեան կամ պսակի պատճառով. անոր համար որ մեր եկեղեցիին զաւակն է երիտասարդը՝ այր մարդը։— եթէ ատ հաշուով է, դարձեալ կը սխալինք։ Մամուլը չէ՞ ամէնէն աւելի պաշտպանողը այր և կնոջ հաւատարմութեան գաղափարը. ինչո՞ւ համար ուրեմն երիտասարդը իրաւունք ունենայ դաւանափոխութիւն առաջարկելու սիրած աղջկանը ու, փոխադարձաբար, աղջիկը մանչուն։

Ներկայ պարագային մէջ, Լուսաւորչական երիտասարդը, նոր փեսան, իր հայրենի ու մայրենի եկեղեցիին զաւակը մնաց ու կը մնայ լուսաւորչական, թէև պակուեցաւ բողոքական երեցէն։ Երիտասարդը, իր առած զարգացումին շնորհիւ, բնաւ մտքէն չանցուց առաջարկել իր նշանածին՝ դաւանափոխ ըլլալ, որպէս զի ասնէ գիւրը (աղջիկը) բնաւ մտքէն չանցուց կարգ մը երիկ մարդերու դերը կատարել, բռնացողի դերը. սպառնալ աղջկան որ դաւանափոխ ըլլայ, եթէ՝ ոչ կը լքանէ զինքը։ Մերժեց ամէն ձեւ որ պինքը կը մղէր հղօրագոյնին դերը ստանձնելու։

Լուսաւորչական պսակով պսակուելու համար աղջկան հաւանութիւնը ստանալ վերջը, օրինաւոր կերպով դիմեց եկեղեցիի ներկայացուցիչներուն որ պսակն պինքը հայ եկեղեցւոյ պսակով, բողոքական, քրիստոնեայ աղջկան մը հետ ու երբ մերժուեցաւ, դիմեց բողոքական ուրիշներ, որ, առանց դաւանափոխութիւն առաջարկելու, երիտասարդին, պսակեց զայն՝ քրիստոնեայ երիտասարդը քրիստոնեայ աղջկան հետ։

Կը տեսնէք թէ բողոքական երեցն ու իր եկեղեցին որքա՛ն ազատամտութեամբ ու լայն ըմբռնումով վարուեցան այս սիրատարփ սիրահարներուն հետ, որոնք անշուշտ չկրնար առանց պսակի մնալ, իբր պատուաւոր մարդիկ, ընկերութեան մէջ ապրելու համար։ Բողոքական երեցը իրր գործնական մարդ մտածեց ու գործեց. իր եկեղեցին ալ չուզեց կրօնքի, դաւանանքի հաշիւներով խանգարել ամուսնական սիրոյ սրբութիւնը։

Ինչ, պէտք է համակերպինք հոգեւոր խնամութեան ծայրայեղ խստութեանը, հոգ չէ թէ կեանքեր խորտակուին անիմաստ խստութեան մը հետեւանքով. ու լքանենք, այնպէս չէ՞, մեզի սիրտ տուած աղջիկ մը կամ երիտասարդ մը, վասն զի դաւանափոխ չըլլար, վասն զի մեզի չի դար անիկա...։

Ամէն ամուսնութիւններու գաղափարին շատ բարեկամ չեմ, իրաւ. միայն երբ բացառիկ պարագաներ կը ներկայանան, երբեք չեմ կրնար ըմբռնել անօրինութիւնները սա մեր կրօնական հարցերուն որոնք, մեծ մասամբ, տակաւին չեն հասկցած ժողովուրդի կեանքը, և ասոնց տարբերութեամբ, մէկդի կը հրեն իրենց խաչին երկնցած խաչապաշտ գլուխները և կը բաւականանան պաշտօնական ցաւ մը յայտնելու, փափանակ դարմանը խորհելու բացուած ընկերական վէրքին։

ՏՈՔԹ. ՆԵՎՐՈՒԶ

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի մեր թղթակիցներէն եւ յօդուածագիրներէն որ իրենց ձեռագիրները թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանի աշխատութեանց դիւրութեան համար։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԲՐՈՆԻԿ

Կենդանական եւ բուսական ծագում ունեցող սնունդներուն մէջ կեցած խառնութիւնը անկարելի է ջնջել.— Զոր խոտը, փայտը, կաւին կը սնուցանեն կենդանին եւ միջատը, բայց մարդուն օգտակար սնունդ մը չեն կրնար ըլլալ.— Թեփով հաց եւ առանց թեփի հաց.— Մարդ կապիկին պէս պտուղ եւ բոյս ուտելու է եղեր.— Ոչ միայն հացի եւ ջուրով կեցցէ մարդ.— Էջը բրինձով սպանելու եղանակ մը։

Մէկ քանի հեղինակներ կենդանական եւ բուսական ծագում ունեցող սնունդներուն մէջ ի վարուց անտի ընդունուած խառնութիւնը, որ սակայն փոքրով ընդմիջում հաստատուած է, ջնջել ուզած են. այս հեղինակները կ'ըսեն թէ այս երկու տեսակ ուտելիքներուն մէջ ազոթային կամ որ նոյն է սպիտակուցային (հաւկիթի ճերմակի բնութիւն ունեցող) նիւթերը իրարմէ տարբերութիւն չունին, ինչպէս է նաեւ ջրածխային մասնիններուն եւ իւղերուն համար. ինչո՞ւ ուրեմն խառնութիւն մը դնել, որ բնաւ արդարացի չի թուիր։ Առնալու չէ որ փորձի մը ամէն պարագաները ի հաշիւ առնելու է. և որպէս զի այս առարկութիւնը արժէք մը ունենայ՝ պէտք է որ այն ամէն պայմանները և միջավայրերը որոնց մէջ մարդուն մարսողութիւնը կը կատարուի՝ յար եւ նման ըլլան ձիուն, ճագարին և փայտակեր միջատին պայմաններուն և միջավայրերուն։ Ստոյգ է որ չոր խոտը կը պարունակէ ազոթային նիւթեր զորս մեր օրերուն քիմիագիտութիւնը չի կրնար տակաւին որոշապէս գտնդանել, ասոնց պարունակած և եթէ կ'ուզէք մինչեւ իսկ կենդանական կազմութեան պարունակած ազոթային նիւթերէն. կը պարունակէ նաեւ ջրածխային նիւթեր, իւղեր և հանքային իւղեր. սակայն ոչ ոք երբեք մտքէն անցուցած է չոր խոտը մարդուն համար սնունդ մը նկատել։ Կաշիները, փայտերը քանի մը միջատներու սնունդին կը ծառայեն և անոնցմէ ելած նիւթերը մարդուս սնունդին ծառայող բայց հիւլէական տարբեր կազմութիւն ունեցող բաղադրութիւններուն քիմիական հակադիրութիւնները ցոյց կու տան և այրած ժամանակնին գտեթէ նոյնչափ ալ ջերմութիւն կ'արտադրեն։ Միանգամ ընդմիշտ յայտնենք որ եթէ բուսական ծագում ունեցող սնունդները կենդանական ծագում ունեցող սնունդները կենդանական ծագում ունեցող ուտելիքներէն նուազ մարսելի են, պատճառը նախ բուսեղէններուն ֆիզիքական վիճակն է (հիւլէական կազմութիւն և յարակցութիւն) և յետոյ զանազան սննդական սկզբնատարրերուն փոխադարձ համախմբումն։ Ինչպէս կարելի է խառնութիւն չդնել երկու ազոթային, երկու ջրածխային կամ երկու իւղային մասնիններու մէջ որոնց մէկը դիւրաւ, պիտի մարսուի և կազմութեան օգուտներ պիտի ընծայէ, մինչդեռ միւսը առանց ամենափոքր փոփոխութիւն մը կրելու ամբողջ մարսողական խողովակէն պիտի անցնի երթայ։ Մոռնալու չէ նաեւ սա կարեւոր կէտը թէ մարմնի համար սնուցիչ չեղող նիւթերը սննդարար կարեւոր տարրներն ալ մեքենապէս հետերնին կը քշեն կը տանին։ Այս բուսեղները շատ կարեւոր օրինակով մը բացատրենք. այն հացը որ թեփէն չպատուած ալիւրով շինուած է, կղկղանքներուն մէջ 100ին 20 սննդարար նիւթերու մնացորդը ձգէ, մինչդեռ նոյն հացը առանց թեփի 100ին 6 միայն մնացորդ կը թողու։ Թեփը մարդուն համար սնունդ մըշէ, կըղկղանքներու միջոցաւ մարմնէն կ'անջատուի դրեթէ, առանց փոփոխութիւն մը կրելու։ Սակայն թեփը 100ին 50-55է չափ նշոյ, ածխաթթին և շաքար, 100ին 15 սնձան, (գլիւթէն կոչուած ազոթային կարեւոր տարր, արմտիք և գլխաւորաբար ցորենին) և 100ին 4 ալ իւղ կը պարունակէ. եթէ իւղին թիւը կրկնապատկուի, թեփը տեսականապէս կատարեալ սնունդի մը լուսագոյն չափերը ունեցած կ'ըլլայ. թեփը ազոր և մանաւանդ ֆոսֆաթի կարեւոր աղեր ալ կը պարունակէ։ Դժբաղդաբար, ինչպէս ըսինք, թեփը մարդուն համար սնունդ մը չըլլալէ զատ միւս սննդարար նիւթերն ալ կը քշէ կը տանի մասամբ. հետեւաբար սնդութենէ տառապող անձերուն օգտակարապէս թեփախառն հաց կրնայ արուիլ։ Բրօֆ. Վիրեքէրնից իր ջրաղարանական հաստատութեան մէջ սնդութիւն ունեցողներուն Կրահամ պրօտ անուամբ տեսակ մը թուխ գոյն և թեփով հաց կը կերցնէր։ Այս առթիւ ըսենք թէ առաջին տեսակէ հացերը (խառ ֆրանձէլա) սովորական հացերէն աւելի սննդարար են։ Նոյն դիտուելը գտած է որ երկրորդ կարգի հացը 0,99 ազոթ, առաջին տեսակ հացը 1,15 իսկ մանաւոր բնաւոր հացը 1,57 ազոթ կը պարունակէ։

Ֆրէյտրը Հոֆման յետագայ փորձը կը պատմէ, որուն արդիւնքները մեկնութեան պէտք չունին. Մարդուն մէկ իրր սնունդ կը սպառէր օրական

1000 կրամ բաղադէս
207 — ոսպ
40 — հաց։

Այս օրական բաժինով 100ին 47 ազոթ կը կորսնցնէր և շատ կղկղանք կ'արտադրէր. այն ատեն հետեւեալ սնունդը տուին որ միեւնոյն քանակութեամբ ազոթ և փոխանակ օղագեղէնի անոր համարէնք ճարպ կը պարունակէր.

Մսա 390 կրամ
Ճարպ 126 —
Հաց 40 —

Մարդը 100ին 17 ազոթ կորսնցուց և ապաւառն ալ քիչ էր։ Մարդուն արիւնին անցած կենդանական սպիտակուցը կամ ազոթային նիւթը բուսական սպիտակուցէն երկու անդամ աւելի էր։

Բան Մէյէրի, նշան կամ օրան շատ քիչ սնանելի մարմին մըն է. չուն մը 1000 կրամ հացով կերակրուած ատեն 70 կրամ ապաւառ կ'արտադրէր, մինչդեռ համարէք կենդանական սնունդ մը (377 կրամ միս և 184 կրամ ճարպ) ստանալով, միայն 20 կրամ կղկղանք կ'ունենար։

Ներդաստատութիւն խնդրելով և կարճ կապելով, ընենք թէ բուսական սնունդները տեսականապէս սննդական հաւասար արժէքով՝ ուրիշ սնունդներէ աւելի դժուարաւ կը մարսուին և օգտակարելի կ'ըլլան. մէկ քանի բուսական ուտելիքներ աքանչելի սնունդներու բաղադրութիւնը ունենալով հանդերձ, մարդուս սնունդին բնաւ երբեք չեն կրնար ծառայել։

* * *

Տարակոյս չի կայ որ լակ բուսական սնունդով անհատ մը շատ տարիներ կրնայ ապրիլ՝ մանաւանդ երբ ժառանգականութիւնն ալ խնդրին մէջ կը մտնէ. բայց վերջի վերջոյ քիչ շատ զգալի սնունդի անբաւականութեան նշաններ առաջ կրնան գալ. Ամէն անգամ որ աղքատ ժողովուրդի մը ընկերական պայմանները որ և իցէ պատճառաւ բարւոքած են և իր սովորական կերակուրը կրնայ ապրիլ՝ ինքզինքը թող տալ ապրելու։

Բուսակերութեան կուսակիցները կը մտնան այս նշանակելի կէտը, երբ հիմնուելով մարդուն և կապիկներուն մարսողական գործարաններուն ցոյց տուած նըմանութեան, կ'ըսպասցնեն թէ մարդն ալ պտղակեր և խոտակեր պէտք է ըլլայ։

Երբ մեր կիմնիներուն մէջ կապիկ մը օրընտելացնել կը փորձուի հարկ անհրաժեշտ կ'ըլլայ անոր կերակուրները փոխելու և զայն դէպ ամենակեր (omnivore) ընելու։ Եթէ Ուրանեան լեռներուն վրայ կամ Միսիսիպի տափաստաններուն մէջ կապիկներ կենային, պարտաւոր պիտի ըլլայինք այդ երկիրներուն մէջ դիմանալու համար մեզի նման ըլլալ։

Նաեւ այս տեսակ խնդիրներու ուսումնասիրութեան մէջ ի հաշիւ առնելու է այնպիսի անակնկալ առանձնահատկութիւններ կամ ինքնայատկութիւններ (idiosyncrasie) որ շատ դժուար է պարզ նըմանութենէ տպագ եզրակացութիւններ հանելը։ Սիմարք անգլիացին կեանքը վրայ տուած է իր անձը փորձի ենթարկելով, ապացուցանելու համար թէ մսոյ հացով և ջուրով կրնայ ապրիլ։ Մարմնոյ բնախօսը կրցած է երեք ամիսէն աւելի պահել քաղաքողջ չուներ, օրական 120էն 150 կրամ սնձան (gluten) տալով անոնց։ Այս բնախօսը մինակ բրինձով կերակրած է եւ մը որ սակայն տասնրկնիգ օրէն մեռեր է, մինչդեռ Տիսա քիմիաբանը աքաղաղ մը լակ բրինձով ապրեցուցած է։ Ճագար մը լաւ կ'ապրի և կշիռն ալ կ'աւելցնայ երբ միմիայն սաեղգնի տերեւներով կը սնանի։

Ցաջորդ անգամին կը մնան սոսի մը ժամանակ խստակերութեան դատապարտուած դժբաղդ արարածներու վիճակին նկարագրութիւնը, բուսակերի մը սնունդին համառօտ հաշուեկշիռը, բուսակերութեան պատճառած հիւանդութեանց պատմութիւնը և մեծանուն դիտուելի մը քանի մը տողերը՝ իրր եզրակացութիւն այս յօդուածներուն։

ՏՈՔԹ. Ե. ՄԱՍԻՍ

ԺԱՆՏԱԽՏԸ ՎԻԷՆՆԱՅԻ ՄԷՋ

Առողջապահական Խորհուրդին նախագահ Ահմէտ Մուհամէտ Էֆ. Թ. Հագիզարի մէջ այսօր երկրորդ յօդուած մը հրատարակած է Վիէննայի ժանտախտին վրայ։ Կ'ըսէ թէ այսօր, ուրբաթ, ժանտախտի դէպքը սկսելէն տասնըմէկ օրէ ի վեր, Վիէննայի մէջ ճարակման նշան մը չէ տեսնուած որ օտար երկիրները պատուոյր ընէ առողջապահական միջոցներ ձեռք առնելու Վիէննայի դէմ։ Երէկ իրիկուն առնուած վերջին լուրերուն նայելով, վարակեալներու եբրորդին կեանքն ալ փոխանցի մէջ է։ Թէև սոր մեռնելու լուրը առնուած չէ, սակայն բժիշկներուն կարծիքով՝ այդ մարդը մեռած կը համարուի։ Այս վիճակը կ'ապացուցանէ հիւանդութեան սոսկութիւնը և մահացու հանգամանքը, որովհետև թէ՛ քաղաքի և թէ՛ ժանտախտի համար թունաւորիչ ու մահացու ազդեցութիւնը եթէ կատարելապէս երևան չելած՝ դարմաններ հայցուին, փրկութեան հարիւրին ութսուն յոյս կայ։ Արդ ախտին սասկութիւնը սա պարագայէն ալ կը հասկցուի թէ վարակեալները հիւանդանոցի մը մէջ և այդչափ բժիշկներու աչքին տակ կարելի չէ եղած աղատել, նոյն իսկ ուրբաթ։ Մինչդէռ որ ժանտախտի համար այնչափ փորձառութիւն ունենալով չէ կրցած իր կեանքը փրկել։ Վիէննայի քաղաքին մէջ բարեբաղդաբար վատակուող չըլլալէն զատ, նոյն իսկ Ֆրանց Եոզէֆ հիւանդանոցին մէջ մեռնողի դէպքերէն զատ ուրիշ վարակում չէ եղած։ Մեռնողներու և վարակեալներու հետ անմիջական յարաբերութիւն ունեցողներն ալ, որոնք մեկուսացած են, մինչեւ հիմա բնաւ չեն հիւանդացած։ Թէ՛ Ֆրանց Եոզէֆ և թէ միւս բոլոր հիւանդանոցներու կոյուղիները մաքրուելով պարունակութիւնները քնուած և տարա փոխիկ հիւանդութեան ո և է սերմ չէ տեսնուած։ Ահմէտ Մուհամէտ Էֆ. կ'ապահովցնէ հարութիւնը թէ Աւստրիոյ կառավարութիւնը դովելի ընթացք մը ունենալով այնչափ վստահութիւն ներշնչած է որ ուրիշ երկիրները, նոյն իսկ Բէլգիա որ ամէն աւելի վախի մէջ է, բնաւ քարանթիւնս չեն հաստատած։ Այս անգամ իրրեւ ճշմարտութիւն մը յայտնի եղաւ թէ տարափոխիկ հիւանդութիւն մը երբ մեկուսացուի, ուրիշ տեղ չի փոխանցուիր։ Բայց մեկուսացեալ վայրն ալ պէտք է ատիճանաւոր բաժանումներ ունենայ իր մէջ և ապահովման գործողութիւնը մեծ դեր մը կատարէ։ Ապահովման առաջին պայմանն է կրակը որով պէտք է ոչրել վարակեալներու հագուստները և գոյքերը։ Ահմէտ Մուհամէտ Էֆ. իր յօդուածին վերջը կարգ մը մասնագիտական բացատրութիւններ կու տայ ապահովման նոր դրութեան վրայ, բաղդատելով զայն հինին հետ որ չատ անկատար էր։

* * *

Այս առուս հասած Վիէննական թերթերը կը գրեն թէ Ալպին Բէյքա հիւանդապահուհին թէպէտ տաքութեան նշաններ ունենալով հանդերձ ներարկեց անոր։ Վիլֆրիտա կրօնաւորուհին որ վարակուած կը կարծուի, լաւ խնամուելուն՝ բաւական աղէկ վիճակի մէջ է։ Երեքշաբթի առաւուն տաքութիւնն էր 37.5 ատիճան։ Մեկուսացեալ վիճակի մէջ պահուած Մարի Կէօշլ ալ նոյն ատիճանը ունէր։ Հոխիկիկը հիւանդապահուհին բաւական լաւ է եղեր։

Ալպին Բէյքա որ 22 տարեկան երիտասարդուհի մըն է և Պարիզը խնամելով մահացաւ սերմը ստացած էր, ապրելու յոյս չէր ներշնչեր բնաւ երեքշաբթի գիշեր։ տաքութիւնը անհամեմատ շատցած և 40.6 ատիճանի բարձրացած էր։ բազկերակը 160 կը զարնէր։

Աւստրի այն նամակը զոր տարաբաղդ Տոքթ. Միւլլէր իր մահուան մօտ գրել տուած է իր ընտանիքին.

Վիէննա, 21/22 հոկտ. 1898

Ուրբաթ գիշեր

«Սիրելի հայրս, եղբայրս և քոյրս։

«Այլ ևս ամենուին տարակոյս չունիմ թէ ժանտախտ բռնուած եմ և թէ քանի մը օրէն մահը դիս պիտի բաժնէ ձենէ։ Ասոր համար, սիրելի հայրս, այս նամակով քեզի և բոլոր իմիններուս ճեռք բարով կ'ըսեմ, քանի որ չեմ կրնար աշխարհիս վրայ մնալ այլ ևս։ Ներեցէք ինձի այն վիշտը զոր կը պատճառեմ ձեզի. լաւագոյն կերպով չէ՝ կրնար ապրիլ և համոզուած եմ որ դեռագոյն հանդիսի ժամն կը մօտենայ. բայց անվիշտ պիտի մեռնիմ։ Այն կտակագիրը զոր Ռոմպէյ երթալու ատենս գրեցի, դեռ վաւերական է և իմ վերջին փափաքներս կը պարունակէ։ Խիղճս վրայ ծանրացող բան մը չունիմ և կը յուսամ որ խաղաղ պիտի աւանդեմ վերջին շունչս։ Կը համբուրէ ամենիդ՝ անհունապէս ձեզ սիրող որդիդ ու եղբայրդիդ

ՀԷՐՄԱՆՆ»

ՏՕՔԹԷՕՌ Ս. ԱՐԱՊԵԱՆ

Բարիզի բժշկական համալսարանէն վկայեալ Տօքթ. Ս. Արապեան, այս անգամ Թոտոմոյէն վերադարձած և իր բնակութիւնը հաստատած է Լանկա, Թուլումպա փողոց, ուր ամէն օր մինչեւ կէսօր հիւանդ կ'ընդունի։ Ուրբաթ օրեր ձրիաբար։

Գչ. եչ. շր. օրեր կէս օրէ վերջը, կէտիկ-Բաչա Լէոն էֆ. Կիւմիշեանի դեղարանը կը գտնուի։ 148 8—25

ԿԱՐԿՈՒՏ ԵՒ ԱՆՁՐԵՒ

ՍԷԼԱՆԻԿԻ ՄԷՋ

Սելանիկի մեր թղթակիցը հետեւեալ մանրամասն տեղեկութիւնները կը հաղորդէ մեզի այդ քաղաքին մէջ պատահած կարկտաւոր փոթորիկին վրայ.

Ամբողջ ամառը գրեթէ առանց անձրեւի անցընելէ ետքը՝ Սելանիկի ուրբատաը տասնեակ տարիներէ ի վեր նմանը չտեսնուած ու չլսուած տեղատարափ անձրեւ մը եւ ահաւոր կարկուտ մը կեցաւ գլխուն։ Հինգշաբթի գիշեր ժամը մէկին սկսաւ անձրեւը որ մերթ ընդ մերթ կ'ընդհատուէր և արագ փայլակումներ՝ կապով լուսաւորուած սենեակներուն մէջ նստողներուն իսկ աչքերը կը խլացնէին իրենց ուժգնութեամբ։ և ամէն մէկ փայլատակումի յաջորդող խլալ ու շատ հեւաւներին սթնոլորտը ճեղքող անցնող գոռումները մարդոց սիրտը սարսափ կը ձգէին։

Անձրեւը երթալով կը սաստկանար, նախ կարկուտի խոշոր հատիկներով խառն և ջէջ եռաբ՝ կը սկսէր ահաւոր կարկուտին տարափը որ կղմինտր չձգեց որ չկարէ, ապակի չմնաց որ չջախջախէ. սարսափը երեւակայեցէք. սխեան, կաղնի, ընկուզի և հաւկիթի մէկ երկու մեծութիւնով խառն կարկուտ մը որ ճղակոր ըրաւ ամէն բան. բարեբաղդաբար տեւական չեղաւ. էն քիչը եթէ կէս ժամ տեւէր, խերը տեսնէիք տուներնուս տեղերնուս, բայց հաւանաբար չորս ու կէս վայրկեան տեւեց ահաւոր կարկուտը. և եռաբը սովորական անձրեւի մը թափփուելը գոհութիւնով պատեց ամէնուն սիրտը. մինչեւ լոյս, ընդհատումի ժամեր ունենալով, անձրեւը թափեցաւ տեղատարափ. և յաջորդ օրը, ուրբաթ ալ, մինչեւ իրիկուն եկաւ ու եկաւ. նոյն օրը լսուեցաւ որ հրեայի մը կինը ծանրապէս վիրաւորուեր է ճակտին՝ կարկուտի խոշորկեկ կաղնի մը, լուսամուտին տախտակ փեղկը դոցել ուզած ատենը. բժիշկներու դիմում եղած է, բայց չապրիր կ'ըսեն։ Երկու կառապաններ ալ, որոնք կարկուտի ատեն կը քշեն եղեր կառքերին, վիրաւորուեր են ծանրապէս. մէկին աչքը եղած է, իսկ միւսին ականջին մէկը փրթած։

Ուրբաթ առաւ. Կ. Պոլիս մեկնելիք ճեպընթացը ստիպուեցաւ չմեկնիլ՝ ճամբաները բաւական վնասուած ըլլալուն համար. նմանապէս Սկիւտի երկաթուղիի գիծը աւրուած ըլլալով՝ երթեւեկը դադրած է մինչեւ Թօփճըի կայարանը։

Շրջականներին ամէն օր ցաւալի դէպքերու լուրեր կը հասնին Սելանիկ. քանի մը ժամ հեռաւորութիւնով Կալիկ գեղը յորդած և շատ վնասներ պատճառած է. եղերքը գտնուող Սմիւրնա գիւղն, որ 100 տուն ունի, էկսկն աւելին աւլեր տարեր է հեղեղը. նմանապէս Կալիկի եղերքի շատ մը գիւղեր վնասուած են. 12 ընտանիքէ բաղկացած խումբ մը Գարագաչան Ուլահներ, 60 հոգի, քշուեր տարուեր են իրենց ձիերով, էշերով, բեռներով ալն. 4 կամ 5 հոգի միայն ազատուած են։ Կարկուտը այնչափ սատկի չէ զարիած շրջակաները, բայց տեղատարափ անձրեւը, իր կարգին, բաւական վնասներ հասցուցած է գեղացիներուն և պարտիզպաններուն որոնց երեսը չի խնդար։ Սելանիկի մէջ միայն այսօր (500,000) հինգ հարիւր հազար ոսկի վնաս կը հաշուուի։ մաքստատները գտնուած գրեթէ բոլոր վաճառքները վնասուած են և աւարեալ եղած։

Սելանիկ Ե. Ս. Ա.

10 Հոկտ. 1898

ԱԶԳԱՅԻՆ

Պաթումէն Ազգ. Պատրիարքարան հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Տ. Գարբիէլ Ճէվահիրեան և Տ. Ներսէս Աւանեան նորատակ եպիսկոպոսները երէկ այդ նաւահանգիստն ճամբայ ելեր են Մէսոպոտամիայի Տուրբ չոգենաւով, Կ. Պոլիս գալու համար։ Երկու Սրբազանները հետերնին կը բերեն Ս. Միւռոն, զանազան եկեղեցիներու պէտքին համար։ Երկուշաբթի առաւ. մայրաքաղաքս կը հասնին։

—Սանասարեան վարժարանի Խնամակալութիւնը երէկ գումարուեցաւ Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին խորհրդարանը նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և զբաղեցաւ Խնամակալութեան նախընթաց գործառնութիւններուն քննութեամբը, որոնց մասին կարգ մը տեղեկութիւններ ըրաւ նոյնպէս վարժարանին Հոգաբարձութեան կողմէ հասած զիրերը նկատողութեան առաւ անոր ուսումնական ու եկամտական վիճակին վրայ խորհրդակցութիւններ կատարեց։ Գրիգոր էֆ. Կիւմիւշկէրտան, որ Խնամակալութեան անդամ կարգուած է, երէկուան նիստին ներկայ գտնուեցաւ։

—Պիթլիսի առաջն. տեղապահ Տ. Եղիշէ վարդապետ կը ծանուցանէ թէ Աղթամարի կաթողիկոսական փոխանորդ Տ. Արսէն վարդապետ երկու վարդապետներու ընկերակցութեամբ Պիթլիս հասեր և Վանի կուսակալին ներկայանալէ ետքը, նահանգին մէջ գտնուած և Աղթամարայ իրաւասութեան ենթարկուած թեմերը այցելութեան ելեր է։

—Պանտրմա-Պալըքէսէրի առաջն. Տեղապահ Տ. Վահան Ծ. Վ. Յակոբեան նախընթաց օր մայրաքաղաքս եկաւ։ Եր յիսուն թէ Տ. Վահան վարդապետ արտոնութիւն ուզած էր Պոլիս գալու և Կրօն. ժողովը մերժողական պատասխան տուած էր։

—Մուշէն 8—10 ուսուցիչներ գաւառական ազգ. դպրոցներուն անկերպարանութիւնը յայտնելով Պատրիարքարանի, դարման և անօրինութիւն խնդրած են։ Ուսումն. Խորհուրդին նկատմամբ յանձնուեցաւ խնդիրը։

—Նաալը-Գարաբի քարոզիչ Տ. Սահակ վ. Բագրեանդեան տեղւոյն Թաղ. Խորհուրդին կազմուածեալ վիճակը յայտագրելով, նորոգ կազմութեան համար ընտրելիներու ցանկ մը ներկայացուցած է Ս. Պատրիարք Հօր։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖԱՇՈՏԱՅԻ ԽՆԴԻՐԸ.— Տէրլի Կրաֆիք այնպէս կը նկատէ թէ Պարէ-Լէ-Կազպի ու Քոնկոյի Ֆիրանական ատաղձագործներուն տեսնուածքներ ոստիկանագծուոյ կրնայ այնպէս մը կատարուիլ որ Վերին Նեղոսի չըջկայ երկիրներէն մէկը կրնա՝ սոյն ուրուի Ֆրանսայի։ Մարշանի կատարած ջրագրական ուսումնասիրութիւնները հաստատած են թէ Սուէշ նաւարկելի է մինչեւ Քոկեալ որ Եգիպտոսի և Անգլիոյ պահանջած սահմանագլուխին արեւելեան կողմը կը գտնուի։ Արդ, եթէ սահմանագլուխին այնպէս կոր ձեւ մը տրուի որ Քոկեալ Ֆրանսայի մնայ, ան ատեն Քոնկոյի Ֆիրանական գաղթականութիւնը Նեղոսի վրայ պիտի ունենայ իրեն անհրաժեշտ կայանը որ Եգիպտոսի համար ալ շատ կարեւոր պիտի ըլլայ։ Մարշանի ըրած ուսումնասիրութիւններուն չնորհիւ կայանի խնդիրը դիւրութեամբ պիտի կարգադրուի։ Մարշան հաստատած է թէ Պոքու որ Մ'Պոմպէն և Ուպանիէն Քոնկո կը թափի, մինչեւ ծովը նաւարկելի է։ Հետեւապէս եթէ ըլլայիք կարգադրութեամբ՝ Քոկեալ Ֆրանսայի տրուի և Մէրա՝ Եգիպտոսի, երկու կողմն ալ գոհ պիտի մնան։ Կարգադրութիւնը ան ատեն բացարձակապէս ճանչնայ Եգիպտոսի տիրապետութիւնը Նեղոսի հովտին վրայ։

—Նովոյե Վրէմիա Անգլիոյ և Ֆրանսայի յարաբերութիւններուն վրայ խօսելով կ'ըսէ. «Մեզի այնպէս կ'երեւայ թէ Ռուսիա՝ Ֆրանսայի հետ դաշնակցելովը պարտաւոր չէ Մ. Պրիսոնի դահլիճին նըման նախարարութեան մը օգնելու, որպէս զի յաղթէ իր հանդիպած դժուարութիւններուն։ Բայց ի զօրավար Շանուանէ և քիչ մըն ալ Պ. Տէլքասէ, Պ. Պրիսոնի դահլիճին մէջ քաղաքական անձնատուութիւն բնաւ չկայ, որոնք Ռուսիոյ և Ֆրանսայի բարեկամութեան համապատասխանող համակրութիւնը վայելեն։ Մեր միջամտութիւնը Սպիտակ Նեղոսի խնդրին մէջ Պ. Պրիսոնի ու պաշտօնակիցներուն միայն օգտակար պիտի ըլլայ։ Անկեղծօրէն խօսելով, հիմա Ֆրանսայի մէջ կառավարութիւն չկայ, նոյն իսկ խորհրդարանական տեսակէտով, որովհետեւ Պրիսոնի դահլիճին երկարակեցութիւնը երաշխաւորած չէ և խորհրդարանական մեծամասնութեան վրայ ալ չի կրնար վստահիլ. և այս կառավարութիւնը բացարձակապէս ո՛չ համաձայն կը մնայ փրանքիւսուս դաշնակցութիւնը առաջ բերողներուն, այսինքն բանակին ու ժողովուրդին։ Այս վիճակը եթէ մէկ կողմ ընենք, միայն Հանրապետութեան նախագահը կը մնայ որ գործօն դեր չունի և որ Ֆրանսայի ամէն կուսակցութիւններուն կողմէ դուրս կը ձգուի քաղաքական գործերու մէջ։ Պ. Ֆէլիքս Ֆոռ տարի մը ունեցաւ Ռուսիոյ կառավարական շրջանակներուն մէջ Ֆրանսայի համար տիրած բարեկամութեան հաստատուն ըլլալը անձամբ հաստատելու՝ երբ ռուս կառավարութեան ամենէն ճեռնհաս պաշտօնատարներուն հետ տեսակցեցաւ, այսինքն եւմտական, պատերազմական ու արտաքին գործոց նախարարներուն հետ։ Ասիկա բաւական է տպաւորելու Ֆրանսական հասարակութիւնը՝ Ֆաշոտայի խնդրին առթիւ անգլիֆրանսական վէճին արդէն արդիւնքին վրայ։»

—Պերլինի կառավարութեան շրջանակներուն մէջ բնաւ մտահոգ չեն երևնար Անգլիոյ և Ֆրանսայի լրագիրներուն յուռութս հրատարակութեանցը համար։ Պերլինի մէջ կը կարծեն թէ այս վէճը, ինչպէս եղած է ուրիշ չատ մը խնդիրներու համար, հաշտարար եզանակով կը կարգադրուի։ Ամէն պարագայի մէջ Գերմանիա այս առթիւ բացարձակ չեզոքութիւն կը պահէ։

—Բարիզէն կը գրեն թէ Ֆրանսայի զինուորական ն նաւահանգիստներուն մէջ կատարուած շուտափոյթ սպառազինումները հերքող չի կայ։ Բայց ծովային պաշտօնարանին նկատմամբ բացարձակ տեղեկութիւն մը չի տրուիր։ Շատ հաւանաբար չեն ընծայեր այն պաշտօնական զեկոյցին թէ այդ սպառազինումները սովորական բաներ են և բնաւ վերաբերութիւն չունին արտաքին քաղաքականութեան հետ։ Ծովակերներ փութացող զինուորներու շարժումը այն օրէն սկսաւ երբ ծովային նախարար Պ. Լոբրեան իր վերջին ուղեւորութեանը միջոցին տեսաւ թէ թնդանօթներուն քով զինուոր չի կայ։ Ասիկ զատ, ծովային նախարարը կը գործադրէ եղեր պաշտպանութեան այն յատակագիծը որ Պ. Լոբրեանի Պէլֆոր ուղեւորեցին առաջ պատրաստուած էր։ Հիմա ձեռք առնուած միջոցներով Ֆրանսա ոչիսի կրնայ թշնամիին դէմ ելլել զինուորական շարժման առաջին երեք օրերուն։ Գալով մարտանաւերու ստատաքմանի, տրուած հրամաններուն՝ որոնք հանրային կարծիքը կը յուզեն՝ նպատակն է, Պ. Լոբրեանի յատակագիծին համաձայն, միացած ու վերակազմուած նաւատորմիները առաջոյ վերջէն սկսելով ամէն պատահական դէպքերուն դիմադրելու պատրաստ վիճակի մէջ դնել։ Անգլիֆրանսական վէճին համար ալ Բարիզի մէջ կ'ըսեն թէ Ֆրանսայիները մտադիր չեն Նեղոսի և Բարեկայոյ Գլուխին մէջտեղը Անգլիացիներուն ճամբան կարելու և անոնց անցքը արգիլելու։ Ֆրանսացիները պէտք ունին իրենց օրինաւոր զարգացման և կարող են ճամբաներ բանալ Սէն-Լուիին մինչեւ Օպոք ու Ճիպութիի և Ատլանտեան ովկիանոսէն մինչեւ Կարմիր ծով։ Այս պատճառաւ է որ Անգլիացիք Սպիտակ Նեղոսի վրայ հասնելուն՝ հոն եռագոյն փոքր դրօշ մը դնան։

ՋԵՆԷՎԿԷՅՈՒԹԻՒՆԸ.— Կոլուա կ'իմանայ թէ Մուրավիէվ կոմսը ըսեր է որ Ռուսիա պիտի աշխատի որ փոքր ազգութիւնները որչափ որ կրնան զեղչեն իրենց սպառազինութիւնները։ Ռուսիա իրապէս բարեկամ պիտի ըլլայ այս ճամբուն հետեւող պետութիւններուն։ Ռուսիա կը յուսայ թէ փոքր պետութեանց զէնքնկեցուութենէն առաջ եկած բարերատրի վիճակը հանդիսին հարթիքին ուշադրութիւնը հրաւիրէ և այսպէս մեծ տէրութիւններն ալ հետեւին զէնքնկեցութեան։

ԾԱՇՐԱՑԵՂՆԵՐԸ.— Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան բարձրաստիճան պաշտօնատար մը յայտարարեց թէ ծայրայեղները դէմ գումարելի դեսպանախորհուրդին նպատակն է ո՛չ միայն օրէնք մը հաստատել ծայրայեղներուն դէմ և ո՛չ ալ իւրաքանչիւր երկրի այդ մասին ունեցած օրէնքներուն պակասը լրացնել, այլ համաձայնիլ կանխակալ միջոցներու վրայ, որոնցմով իւրաքանչիւր կառավարութիւն կարենայ աւելի կանոնաւոր գործել ծայրայեղներուն դէմ։ Գալով զանազան միջոցներու, ատիկա իւրաքանչիւր պետութեան կը պատկանի, ի հարկին իր օրէնքները փոխելով և ուրիշ միջոցներով գործելով։

ՊԱՊԻՐ անցեալները անգլիացի կամաւորներ ընդունելուն, համակրութեամբ խօսեցաւ Անգլիոյ և անոր կառավարութեանը վրայ։ Լէոն ժԳ. յիշեց Լոնտոն կատարած ուղեւորութիւնը, երբ Պրիսէլի նուիրակութեան պաշտօնէն հրաժարած էր։ Այդ ուղեւորութեանը միջոցին պատիւ ունեցաւ էր Վիքթորիա թագուհիին ներկայանալու։ Կրօնական խնդիրներու վրայ խօսելով, Պապը նորէն յոյս յայտնեց որ Անկիրեան Եկեղեցին մեր ձեռնայ դէպ ի Հռոմ և յանձնարարեց ուխտաւորներուն՝ միշտ ապօթել այս գաղափարին իրագործմանը համար որ իրենց բոլոր ջանքերուն նպատակը պէտք է ըլլայ։ Լէոն ԺԳ. մասնաւոր ունկնդրութիւն մը չնորհեց անգլիացի ուխտաւորներու պետին և ծանոյց անոր թէ կոնդակ մը պիտի հրատարակէ Սէն-Պատրիկի վերջնական հաստատութեանը համար որ Հռոմի մէջ արդէն գոյութիւն ունեցող անգլիական քոլէժին օժանդակը պիտի ըլլայ և պիտի յատկանայ կաթոլիկութիւնը ընդունող և կղերական ըլլալ ուզող անգլիացիներուն։ Լէոն ԺԳ գոհունակութիւն յայտնեց անգլիական այս ուխտագնացութիւնը յաջողելուն համար։

—Վատիկանի հասպիններուն համար Հռոմէն կը գրեն թէ Պապը ամէն շաբթու, քանի մը պանքաներու միջոցաւ կը տանայ 60-80 000 ֆր.։ Այն գումարներէն զատ զոր Պապը Վատիկանի ընդհանուր մատակարարութեան կը յանձնէ, մեծ քանակութեամբ արժէքուներ եւ դրամներ ունի իր քովը։ Դրամարկղին բանալին երեք հատ է. մէկը Պապին քով կը մնայ, երկրորդը՝ Բամբալա կարդինալին և երրորդը՝ Բարոչչի կարտինալին։ Դրամարկղը բացուած ատեն պէտք է որ երեքն ալ ներկայ ըլլան։ Երբ Պապը մեռնի, իր բանալին կը յանձնուի այն կարդինալին որ Հռոմի ամենաբ թափուր եղած ատեն գործադիր իշխանութեան պետն է։ Դրամարկղին պարունակութիւնը Պապը և երկու կարդինալները միայն գիտեն։ Վատիկան կ'աշխատի գրամագլուխ մը կազմել որպէս զի Ս. Պետրոսի Գանձանակին պէտք չունենայ։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՀԱՊԵՇՍՊԱՆ.— Ռուսիոյ Վեհ. Զարին անձնապահ Հիւսարներու հարիւրապետ Պուլթովիչ, Մենելիքի փափաքին համաձայն, մասնակցեցաւ այն ճակատամարտին զոր Բատոլի լեռին մօտերը հապէշ զինուորներ կատարեցին Բաս Վալտէ կէորկիսի հրամանատարութեամբ։ Ճակատամարտը աւարակէն եռաբը Բասը պատուոյ սուր մը տուաւ Պուլթովիչի և Մենելիքի տեղեկագիր մը ղրկեց այդ ազգային ընթացքին վրայ ճակատամարտին առթիւ։ Մենելիք այդ տեղեկագիրը կարդալէն ետքը սա գիրը ուղղեց ռուս պատուիրակութեան պետ Պ. Վլասովի.

«Ցուցոյցի ցեղին Առիւծը, Մենելիք Բ., ամենակարողին կամքը արքայ արքայից Եթովպիոյ, առ զօրավար Վլասով, ողջոյն։

«Ալէքսանդր Պուլթովիչը, Բաս Վալտ-կէորկիսի հետ, պատերազմի ղրկեցի։ Անոր ընթացքին վրայ Բասին գրածը ուրախութիւն պատճառեց ինձի։ Նամակին պարունակութիւնը սա է. «Երթալու և վերադառնալու ատեն, Պուլթովիչ միշտ մտածած է երթալիք ճամբուն վրայ. մարդեր տուի իրեն և լեռները ու երկիրները անցնելուն բնաւ չքաշաւ. յոգնած եմ այսօր. պիտի հանդչիմ։ Եթէ իրիկուան մեկնէր, գիշերը կը դառնար։ Երբ ետ կը դառնայինք, թշնամիներէ պաշարուեցաւ. դժուարին ժամեր ունեցաւ, հրացան պարպելով ու սպաններով. տարութեամբ կ'ըսէի ինքնիրենս թէ պիտի մեռնի, բայց Մենելիքի Աստուածը բարեբաղդաբար զայն մեզի պարգեւեց։ Իրեն պէս մարդ մը չեմ ճանչնար։ Հաւատիս արարած մըն է որ բնաւ չյոգնիր։ Մեր երկրին մէջ, որ հանգստութեան ինչ ըլլալը չի գիտեր, կ'ըսէինք թէ Աթօ-Վալտէ Հան զօրաւոր է. բայց Պուլթովիչ աւելի զօրաւոր է իմ աչքիս։»

«Բաւը ինձ կը գրէ, կը յայտնէ Մենելիքը իր նամակին մէջ, թէ չատ գոհ ըլլալով լաւ սուր մը տուած է անոր։ Արտօնեցի զայն՝ կրելու այդ սուրը և չատ ուրախ պիտի ըլլամ եթէ իր հայրենիքին մէջ ալ հանանման արտօնութիւն մը տանաք անոր համար։

«19դ օր Սանիօ ամուն, գրուած Ատտիս-Ապապա քաղաքին, մէջ տարի 1890» (14 յունիս 1898)։

ՌՈՒՍԻՈՅ ՆԱԽՍՏՈՐՄԸ.—Ռուսիա օտար ջուրերու մէջ սա մարտանաւերը ունի.

Խաղաղական Ովկիանոս։ Բորթ-Արթուր.—Ա. կարգի յածաւորակ Բոսիա ու Տիմիթրի-Տոնսոյ, Բ. կարգի յածաւորակ Զապիամա, բաց ծովու թնդանօթակիր Սիվուչ, Մորփիկիրյածաւորակ Վասսիճի և Սիլաչ չոգենաւը։ Թալիէնվան.—Ա. կարգի յածաւորակ՝ Ամիրալ Բարնիլով։ Վլատիվոսթոք.—Զրահաւոր Նավարին և Սիսոք-Վէլիքի, Ա. կարգի յածաւորակ Բուրիք և Ազով։ Թաքու.—Ա. կարգի յածաւորակ Վլասիմիր Մոնոմաք և բաց ծովու թնդանօթակիր Կրեմիասչի։ Կէնդան.—Բ. կարգի յածաւորակ Քրէյսեր։ Տէ Քասթրիս.—Բաց ծովու վրայ թնդանօթակիր Մանսուր։ Բանչաթքայի ծովեզերքին վրայ բաց ծովու թնդանօթակիր Քորէյեց։ Խաղաղական երթալու վրայ, Բ. կարգի յածաւորակ Բազպոյնիք որ սեպտ. 26ին Քրոնշտատէն ճամբայ ելած է։ Մի ջերկրական մէջ.—Զրահաւոր Ալեքսանդր Բ., բաց ծովու թնդանօթակիր Կրոգիասչի, 119 թիւ թորփիկիրյածաւորակ և թորփիկիրյածաւորակ Բուասնիք։ Սալանտան Ովկիանոս։ Պրէսթ.— Բ. կարգի յածաւորակ Ճիկիք։ Ուս ծով։ Եալթա—Կաս. զրօսանաւ Սբանսարս։ Բիւսնական Ովկիանոս։ Թրամսկէն Պէրկէն ուղեւորելու վրայ, զինուորական փոխադրանաւ Պաքան։ Պալթիկ ծով։ Բարկենկան։ Կաս. զրօսանաւ Բոդիաուեաա Զվիեզտա, Զարեվնա և Ա. կարգի յածաւորակ Սվիրպանա։

ՁՕՐԱՎԱՐ ՔՈՒՐՈՊԱՏԿԻՆ, Ռուսիոյ պատերազմական նախարարը որ այժմ Ֆրանսա կը գտնուի, վերջերս Նիս և անկէ Պոլիս գնաց, ուր տասնըհինգ օրի չափ պիտի մնայ։

ՄԵՆԵԼԻՔ Բ ԻՐԱՆ ՄԷՋ.— Հապէշասանի վիճակագրը օրերէն է Բարիզ երթալ 1900ի արուեստահանդէսին։ Բարիզի մէջ գտնուող վաստակեալ անձնաւորութիւն մը արդէն Մենելիքի հաղորդեր է ուղեւորութեան ծրագիրը։

ԲԵԹԵՐՍԲՈՒՐԳԻ մետրոպոլիտ Տ. Բալլատոնս որ ժամանակ մը ի վեր հիւանդ էր, վերջերս զգալի բարւոքումը կրեր է։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ երեսփոխանական ընտրութիւնները 1899 ապրիլին տեղի պիտի ունենան։ Արդի ժողովը նոյեմ.ին պիտի գումարի իր Դ. և վերջին նստաշրջանին համար։

ԻՆՉ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՑ ՍԱՄՈՐԻ.— Թէեւ կ'ըսուի որ Սամորի ֆրանսական գաղթականը մը պիտի աքսորուի, բայց դեռ վերջնական որոշում մը չի կայ։ Սամորին բռնող Օպէռ գնդապետին տեղեկագրին կը սպասեն որոշում մը տալու։ Կերեւայ թէ Սամորիի ապագայ վիճակին համար Օպէռ գնդապետին կարծիքը նախապատուութեան ենթակայ է։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԵՒ ՍԵՐԲԻԱ.—Պուլկարիոյ հեռագրական գործակալութիւնը որ պուլկար կառավարութեան օրգանն է, սա զեկոյցը հրատարակած է լրագիրներուն մէջ. «Պէլիրատի լրագիրներէն մէկ քանին ծանուցած են թէ Սերպիոյ մէջ կատարուած վերջին ռազմամարտերու միջոցին քանի մը պուլկար լրտեսներ ձերբակալուած ըլլան. բայց այս լուր բոլորովին անհիմն է և Սոֆիայի մէջ գէշ տպաւորութիւն ըրած է։ Պուլկար մամուլը զայրոյթով կը հերքէ այս զրոյցը։»

ՍԼԱՎՈՆԻՈՅ (Հարաւային) ակուերին ներկայացուցիչները շաբաթ օրը նախարարապետ Թուն կոմսին հետ խորհրդակցեցան, մեծամասնութեան հետ համաձայնութեան մը յանգելու համար և գիշերը նիստ մը ըրին։

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ խորհրդարանական կացութիւնը կրկին ծանրացաւ։ Ընդդիմադիր կուսակցութիւնը դեռ գոհացում չի ստացած. երկուշաբթի օրուան նիստին մէջ վերջնական խնդրին համար երկու անուանական քուէարկութիւն տեղի ունեցաւ, բայց բրոթոքոլին համար ճշմարիտ եղք մը չկրցաւ յառաջ բերել։

ՎԵՐՈՆԱՅԻ (Իտալիա) մօտ Սանթա-Լուչիա աւանին մէջ եկեղեցիին երդիքը փլաւ և 5 հոգի փլատակաց ներքեւ մնալով մեռան։ Ուրիշ 16 անձեր ալ վիրաւորուած են։

ՍՕՖԻՍՏԷ կիրակի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ երեք օրէ ի վեր կարկտատուն բուռն փոթորիկ մը կը տիրէ քաղքին մէջ։

ԲՐԱԿՍԷԼ մէջ կիրակի օրը երկու գերման ուսանողներ յարձակում կրեցին փողոցին մէջ և ուժգին հարուածներ ստացան։

ՔՈՐԷՆՀԱԳԻ մէջ 1000 փոռպաններ կը մերժեն աշխատիլ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ գաղթական Խորհուրդին մէջ նախագահը, Պ. Պուլքա, յայտնեց թէ կառավարութիւնը Զատ լեռին կողմերը մեծ արշաւանք մը պիտի զրկէ։

Ս. ՊԱՊԻ երկուշաբթի ունկնդրութեան ընդունեց Սաստրոյ-Հունգարիոյ դեսպան Բէվէրթէրա կոմսը, որուն հետ ներկայացաւ նաև խորհրդականը Պ. սը Պօ, որ Սթաքհոլմ երթալուն առթիւ հրաժեշտ առաւ։ Օսերվաթորք Ռոմանօ կը գրէ թէ այդ ունկնդրութեան միջոցին դեսպանը՝ արտաքին յարաբերութեանց պետ Ռամբոլլա կարդինալին յանձնեց Ֆրանց Եոզէֆ կայսեր շնորհած Ս. Սթէֆան Կարգին մեծ-խաչը։

ՀԵՌԳՐԻՆ ՀՈՒՐՆԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Իւլսի Ա. ատիճան տրուեցաւ Հալէպի նահանգին կուսակալի օգնական Թէվֆիկ պէյի և Մէջթուպէնի Շահապտտին պէյի։ Սալիսէի ատիճան՝ Էնկիւրիի նահանգին Ավանոս գաւառակին գայմագամ Եուսուֆ էֆ.։

—Մաքսային Խորհուրդին անդամ անուանուեցաւ Մէջքէլի Էսիրութեան դիւանին նախկին քարտուղար Հաճի Հիւսնի էֆ.։

—Ֆէրիզութեան ատիճան տրուեցաւ Կրեաչ գտնուող Կայս. Թիկնապահ Շաքիր փաշայի։ Գնդապետութեան ատիճան՝ Պէրլինի Օսմ. դեսպանատան զինուորական կցորդ դեր-զնդապետ Սամի պէյի։ Հաշտարարութեան ատիճան՝ Կայս. Թիկնապահ դեր-հպարապետ Ճէմալ պէյի, որդի ալբանեանց հրամանատար Ղազի Օսման փաշայի։

—Ա. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Պոլսոյ իսլամ պանտուխտներու հիւանդանոցին բժշկապետ Ահմէտ փաշայի։ Բ. կարգի Շէֆգաթ՝ հեռագրական ու թղթատարական վերատեսուչ Հիւսէյին Հաստիլ էֆ.ի երկրորդ կնոջ։

ՎԻԼՀԷԼՄ Բ.ի Ո

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱՑԷՆ հինգ պուլկար պատանի, Կայս. Իրատէի մը համաձայն, ձրիաբար պիտի ընդունուին Սուլթանիէ վարժարանին մէջ։

ՍԵՒ ԼԵՌՆՑԻ հինգ պատանիի համար Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ ձրիաբար ընդունուին Սուլթանիէ վարժարանը։

ՅՈՒՆՈՑ Պատրիարքարանի փոխանորդը, առջի օրը, Ս. Պատրիարքին կողմէ փոխադարձ այցելու թիւն տուաւ Ճիսրալթարի անկիւքան եպիսկոպոսին։

ՄԻՐՈՊԱՁՆԱԿԱՆ աշխատանոցին Տնօրէն տոքթ. Նիքոլ չորեքշաբթի օրը Կայս. Պալատ գնաց և Ա. քարտուղար պէյին հետ տեսնուեցաւ՝ իր պատրաստած չիմադեքով պաճարվտոը դարմանելու խնդրին վրայ։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՑԻՆ ընդհանուր քննիչ Պ. Վալթէր Մաթաս նոյն հատատութեան ընդհանուր հաշուեքննիչ կարգուեցաւ։

ՄԻՋՈՒԶԳԻՑԻՆ թղթատարութեան կանոնագրին զանազան մասերը, ամէն տարուան նման, այս տարի ալ փոփոխութիւն պիտի կրեն։ Օտար տէրութեանց դեսպանատունները այդ մասին տեղեկագիրներ ղրկած են Բ. Դրան որ զանոնք միացնելէ ետքը հեռագրական ու թղթատարական վերատեսչութեան պիտի յանձնէ քննուելու համար։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐԸ.— Վիէննայի Վիէրը Պանք Ֆրայն դրամատան տնօրէն Պ. Պաուէր մայրաքաղաքս կը գտնուի և կը մասնակցի այն բանակցութիւններուն որոնք Պուլկարիոյ իշխանապետութեան և արեւելեան երկաթուղիի Ընկերութեան միջև կը կատարուին՝ արեւելեան երկաթուղիին Պուլկարիայէն անցնող մասը վարձու տալու խնդրին համար։

ՀԱՐՕՊՈՒՍ չինութեանց նախարարութեան կողմէ երէկ յանձնաժողով մը Իզմիր ուղեւորեցաւ Ալաչէհիր-Ուշագ և Ուշագ-Գարահիսարի երկաթուղիի գիծին առժամեայ ընդունելութիւնը կատարելու։

ՍՈՖԻԱՅԻ հեղինէ հիւպատոս Պ. Արկիրոբուլոս իր պաշտօնատեղին ժամանելուն բանակցութիւններու պիտի ձեռնարկէ Ցունատանի և Պուլկարիոյ միջև առեւտրական դաշնագիր մը կնքելու։

ԻՒՂԵՐ.— Զեռնհասս իշխանութիւնը որոշեց որ օտար երկիրներէ բերուած իւղերը երբ խառնուրդ ըլլան, կամ ներկուին, կամ ապահովութիւն առնուելով եկած տեղերնին վերադարձուին և կամ օտար երկիրներ ղրկուին։

ՊԷԼՃԻՔԱՅԻ դեսպանատան նոր խորհրդականը երէկ մայրաքաղաքս հասաւ։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ քննիչներէն զնդապետ Իսմէր Բէքթաշ պէյ առջի օրը Կրեթէ ուղեւորեցաւ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան Պ. Բանսոն Իզմիրի Ֆրանսական հիւպատոսին ու գաղթականութեան եբեւելիներուն լուսանկարներ ղրկեց, Իզմիրի մէջ կատարած ուղեւորութիւնը յիշատակին համար։

ԽՐԻՍԹԱՖԻ էֆ. ԶՈՂՐԱՖՈՒՍ մարմինը վերջնապէս որոշուեցաւ Կ. Պոլիս բերել ու Պալըքլը թաղել։ Մարմինը նորէն զմռսուեր է։

ՀՐԴԵՀՆԵՐ.—Այս գիշեր ժամ 5½ին Սկիւտարի Պալատան Իսկէլէսիի կողմը ատաղձավաճառ Եուվանաքիի ապահովագրուած խանութին հրդեհ ծագելով հինգ խանութ այրեցան։ Հրդեհը սկսած խանութը հացագործ Մկրտիչ աղայի սեփականութիւնն է։

—Այս գիշեր ժամ 7ին Օրթագիւղի ծովեզերքը հին չէնք մը այրեցաւ որ երբեմն սպանդանոց էր և սեփականութիւն միսի վաճառական Խրիսթոֆորի։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Շաբաթ գիշեր ու կիրակի առաւօտ Պալըքէսիրի մէջ երկու անգամ երկրաշարժ սաստիկ ցնցումներ ըզգացուեցան։

ՏԵՍՍԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Սեբաստիոյ, Հոլանտայի, Շուէյտի ու Մ. Նահանգաց դեսպանները երէկ Բ. Դուռը գացին, բայց արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշա բացակայ էր։ Սեբաստիոյ դեսպանը այցելաբերը թողուով մեկնեցաւ. իսկ միւսները տեսակցեցան օտար թղթակցութեանց քարտուղար Նուրի պէյի հետ։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ կուսակալը քննական պտոյտի համար Սեւերկի ժամաներ է։

ՄԵՏԱՒՈ.—Եւրոպայէն առնուած լուրերու նայելով, Պրուսայի մետաքսին համար գործ չըլլար։ Ժամանակաւ քիլօն 43-50 ֆր.ի կը ծախուէր, բայց սպանու�իրեան պատերազմէն և Տրէյֆիւսի խնդրին երկրորդ շրջանէն ի վեր 36—37 ֆր. կ'արժէ։ Ասոր իբրեւ հետեւանք, կ'ըսէ Սեւվեթ, Պրուսայի մետաքս հասցնողներուն մէջ կարօտութիւն տիրել ըսկսած է։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՑ կառավարիչ Խամիլ փաշա Սապլի կը շարունակէ քննութիւններ կատարել կառավարական արկղէն բէալ պարունակող քսակի մը անհետացման դէպքին համար։ Քննութիւնէն մինչեւ հիմա հասկցուած է թէ քսակը գողցուած չէ, այլ արկղին պաշտօնեաներէն մէկը զայն պահած է, իր ընկերներէն մէկուն խաղ մը ընելու համար։ Անցեալ շաբաթ օր, վճարող պաշտօնեան որ արկղին մէջ գտնուած դրամներն ալ կը համրէ, մտքը գացած էր 2000 եգիպտական ոսկի փոխանակելու։ Վերադարձին բերաւ հազար ոսկինոց բէալ և մնացածն ալ դանազան դրամներ որոնք քսակի մէջ դրուած էին, և պահեց արկղի մը մէջ որուն բանալիներէն մէկը արկղապետին քով կը գտնուի։ Կիրակի առաւօտ վճարող պաշտօնեան տեսաւ թէ 500 Բէալ պակսած են։ Կառավարչին հրամանաւ վճարեց պակսած դրամը։ Հիմա յայտնի չէ թէ արկղապետը թէ վճարող պաշտօնեան առած է այդ դրամը, մէկզմէկ արատաւորելու համար, փասն կի ժամանակէ մը ի վեր իրարու հակառակ էին։

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ԱՒԿ Ծ.— Երէկ առաւօտ Թոփխանէի մէջ Մէհմէտ անուն 30 տարեկան ձկնորս մը Թրամուէյի կառքի մը տակ մնաց ու վիրաւորուեցաւ։ Մէհմէտ թէեւ հիւանդանոց տարուեցաւ, բայց շատ չանցած մեռաւ։

ԲԵՐԱՅԻ Ամալը Մէհմետ Թաղին մէջ, երէկ առաւօտ, Հայտար անուն գործաւորը մը տան մը չորրորդ յարկէն վար իյնալով ծանրապէս վիրաւորուեցաւ և անմիջապէս հիւանդանոց տարուեցաւ։

ՇՈՒՈՒՐ ՎՈԱՑ.— Երէկ առաւօտ Ֆէյէր Պաղչէի առջեւ փոքր առագաստանաւ մը քարերու զարնուելով ընկղմեցաւ։

—Հարկ մ'իսկէլէսիի առջեւ երէկ 5 կողով խաղող բեռցած մակոյկ մը չոգեանաւի մը յարուցած ալիքներէն ընկղմեցաւ, բայց մակուկավարը, Հիւսնի, ազատուեցաւ։

ԱԶԳ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԹՐԱՄՎԱՅՇԵՐՈՒ ԸՆԿ. Կ. Պոլսոյ Թրամուէյի ընկերութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ ՀՆԳԵՐԷ հարիւր եօթը (107) պարտաթուղթերուն 37րդ վիճակահանութիւնը հրապարակաւ տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ երկուշաբթի (19,31 հոկտ.) միջօրէին յետոյ ժամ 2ին (Ը. Ե.), ընկերութեան կեդրոնատեղին, Վէյվոտա փողոց։ 3—4

ԹՂԹԱԲԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Վիէննայի թերթերէն, 26 հոկտ.

ՎԻԼՀԷԼՄ Բ. ԵՒ ՋԱՐԸ.—Ֆրանքֆուրթէ կը հեռագրեն թէ Վիլհէլմ Բ. կայսրը Կ. Պոլիս գտնուած միջոցին, ռուսական դեսպան Պ. Զինովիէվի հետ տեսակցութեանը առեն Ռուսիոյ Զարին և Զարուհիին որպիսութիւնը հարցուցեր և շատ մտերմօրէն խօսակցեր է դեսպանին հետ։ Կայսրը յարեր է որ կը փափաքէր Զարին ալ այցելութիւն տալու համար Լիվատիա երթալ, բայց առ այժմ իր այդ փափաքը չկրնալով կատարել, ինքնագիր նամակ մը յանձներ է Պ. Զինովիէվի որ Զարին յանձնէ, երբ Լիվատիա երթայ։ Կայսրը դեսպանին նոյիրեր է իր մեծագիր լուսանկարը։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ թուղթերու մէջ Բուկարէշտէն հաղորդուած կ'երթար 500 ճամբորդով, ընկղմեր է։

ՄԱՏՐԻՏԻ գլխաւորական հրամանատարը հրաժարեր է։

Բարիզի թերթերէն 25 Հոկտ.

ՖԱՇՈՅԱՅԻ ԽՆԻՐԸ.—Հավաստի աղբիւրէ հրատարակած է.

«Ֆրանսայի և Անգլիոյ յարաբերութեանց մասին հրապարակ հանուած վերջերս զրոյցները անհիմն են։ Նոյնպէս անտարակոյս են այն լուրերը թէ մեր զինուորական նամանդիաններուն մէջ արտասովոր միջոցներ ձեռք առնուած ըլլան։»

—Անգլիական թերթերը կը քննադատեն Ֆրանսայի Դեղին Տետրակին պարունակութիւնը։ Սբանճսարs կ'ըսէ թէ Դեղին Տետրակին պարունակութիւնը նայելով Ֆրանսայի տեսութիւնները բոլորովին հակառակ են Անգլիացիներու տեսութեանը։ Ֆրանսացիներուն ըսածները եթէ պահուին՝ ամենամանր հետեւանքներ պիտի ունենան։ «Ֆրանսա, կը յարէ անգլիական թերթը, այդ կողմերը բան մը ըրած չըլլալով, Անգլիացիներուն նման իրաւասութիւն մը չի կրնար ունենալ Նեղոսի հովտին մէջ։ Պարտաւոր ենք եգիպտոսի ու Քոնիայի սահմանագիծը ճշդելու, բայց չենք կրնար Մարշանի եւ կանչուիլը յաջողցնել, առաջուընէ հրաժարելով Պահր-էլ-Կազալի մէջ եգիպտոսի ունեցած իրաւունքէն։ Եթէ Պ. Հէլբասէ կ'ուզէ որ բանակցութիւնները շարունակուին, պէտք է որ Ֆաշոտայէն վերցնէ ֆրանսական դրօշը։»

—Զուիցերիա բնակող Անգլիացի մը նամակ մը ուղղելով Թանի՝ զայրոյթ կը յայտնէ Լոնտոնի Բրնչ լրագրին այն ծաղրանկարին համար ուր Մարշանը ներկայացուած է կապիկի պէս խաղալով երգեհոնի մը վրայ որ Ֆրանսան է։ Անգլիացին կը յայտնէ թէ նողկանք կը զգայ այս կոչտ ու անպատեհ հրատարակութեան համար։

—Անգլեւեգիպտական զօրքերը կը շարունակեն Կէտարէֆի նահանգին տիրելու գործը։ Անգլեւեգիպտացիներուն բաբեկամ ցեղեր դերի վարած և Օմուրման տարած են Տէրվիշներու խումբ մը։ Միւս կողմէ, անգլեւեգիպտական կառաւն մը ութ մարդերով Տէրվիշներուն ձեռքը ինկեր է։

—Վեց հրետանի Վէրտէօնէն (Ֆրանսա) Համբայ եկան Մանշի ծովեզերքները երթալու, Ռիւէլ, Լանկրը, Մօպլօժ և Բէյմս։ Կրնապէն հրետանի մը Թուլոն գնաց։ Թուլոնի մէջ պատրաստութիւններ կը տեսնուին հոն հասնելիք նոր զինուորները պատսպարելու, որոնց համար կ'ըսուի թէ վարժարաններուն մէջ պիտի բնակին։

ԶԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Զինու կայսեր, որ երեկմտնելի անրուժելի հիւանդութիւնով մը կը տառապի, ձախ թոքն ալ հիւանդ է։ Իր հիւանդութեան բացատրութիւնը զրաւոր տուեր է Ֆրանսայի բժիշկին։ Մայր կայսրուհին շատ հոգածութիւն ցոյց կու տայ կայսեր որ իր կողմէ շատ կը յարգէ զայն։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ կառավարութիւնը վերջնական որոշում մը տուաւ Մայսորի կիրճին պահպանութեան կարեւոր խնդրին համար։ Այդ պաշտօնը զոր ցարդ միայն Աֆրիտիները կը վարէին անգլիացի սպայի մը հրամանատարութեամբ, պիտի յանձնուի հնդկական նոր զօրագունդի մը թէ՛ Աֆրիտիներէն և թէ ուրիշ խառնամիգեղէկ կազմուած։ Զօրագունդին հրամատարները անգլիացի սպաներ պիտի ըլլան։ Կարեւոր ամրոց մը պիտի շինուի Լունաֆ-Քոթ գիլի մէջ և կիրճին վրայ կառուցուած փոքր ամրոցներով պիտի միանայ Ճամրուտի։ Բէշավուրէն երկաթուղի մը պիտի շինուի մինչեւ Մայսորի կիրճին մէջ։ Այս որոշումներէն կ'երեւայ թէ հնդկական կառավարութիւնը ուղղակի պիտի վարէ զինուորական հրամանատարութիւնը կիրճերուն մէջ։ բայց քաղաքական հսկողութեան համար դեռ որոշում մը չէ տրուած։

ՎԻԷՆՆԱՅԷՆ կը հեռագրեն թէ Ֆրանց Եոզէֆ կայսեր ու Կոլուխովքի կոմսին տեսակցութիւնը Ռուսկոյ արտաքին գործոց նախարարին հետ, լաւ տպաւորութիւն մը ըրեր է քաղաքական շրջանակներու մէջ, ընդհանուր խաղաղութիւնը պահպանելու տեսակէտով, 1897 ապրիլին Ռուսիոյ և Աւստրիոյ միջև գոյացած համաձայնութեան համար։ Տեսակցութեան գլխաւոր առարկայ եղած են ընդհանուր դէրնիկցութիւնը, Սերպիոյ գործերը, Միլան նախկին թագաւորը Սերպիայէն հեռացնելու խնդիրը և օրուան գործերը։

ՍՊԱՆԻՈՅ պատերազմական նախարար զօրավար Փորէա ալ հրաժարեցաւ, Նախիսնալի հրատարակութեան խնդրին համար։

—Մարիտի ոստիկանութիւնը իմանալով որ քանի մը ծայրայեղներ Սպանիոյ մայրաքաղաքը պիտի երթան, խիստ հրամայութիւններ կը կատարէ երթեւեկայարաններուն մէջ։

ՅՕՒԱԳԻՐ

ԲԱՐԻԶ, 27 Հոկտ.—Տրէյֆիւսի վերադատումին հակառակորդները չեն ուզեր որ Պ. Ռիլոյի նախագահութեամբ դատիմ մը կատարուի։ Այս կուսակցութիւնը Պ. Շարլ Տիւբիսի նախագահութեամբ դատիմի մը փափաքող է։

—Պ. Ֆէլիքս Ֆոռ որոշեր է Տրէյֆիւսի վերադատումին համար տրուելիք ոճրագործութեան եզրը միայն ընտրել այն անձը որուն նախագահութեամբ պիտի կազմուի նոր դատիմը։

ԼՈՆՏՈՆ.—Սըր Ուիլիամ Հարքորդ Ֆաշոտայի խնդրին վրայ ուելի հաշտարար հնչեցուց մը խօսեցաւ։

—Հեղհեղէ կը նուազին այն երկիւղները թէ Ֆաշոտայի խնդրին պատճառաւ պատերազմ մը ծագի Անգլիոյ և Ֆրանսայի միջև։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 27 հոկտ.—Վճռաբեկ Ատեանի եղեռնական ճիւղը այսօր դատաքննեցաւ քննելու տիկին Տրէյֆիւսի վերադատումի պահանջումը։ Դատարանին անդամ Պ. Պոռ սկսաւ կարդալ իր տեղեկագիրը, զոր չկրցաւ աւարտել այդ նիստին։ Վաղը պիտի շարունակուի։ Տեղեկագրին մինչեւ հիմա ծանօթ մասէն կ'երեւայ թէ վերադատումին համար նպաստաւոր եզրակացութեան մը պիտի յանգի։ Դատական պաշտօնատան շուրջը մեծ բազմութիւն հաւաքուած էր, բայց ձեռք առնուած միջոցներու շնորհիւ կարեւոր դէպք չպատահեցաւ։

—Հարիւրապետ Պարաթիէ այս առաւօտ ներկայացաւ Պ. Տէլբասէի, որուն յանձնեց Մարշանի բոլոր պաշտօնագիրները։ Հարիւրապետը իրիկուան նորէն տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

—Քիչնէր փաշա Լոնտոն գնաց։

—Անգլ. լրագիրները ուելի հաշտարար յօդուածներ կը հրատարակեն, անգլեւֆրանսական վէճին առթիւ։

ՎԻԷՆՆԱ.—Սերպիոյ նախարարապետին յանկարծ Վիէննա ժամանելը, որ Մուրավիէվ կոմսին մեկնումին զուգադիպեցաւ, յուզում պատճառեց քաղաքական շրջանակներու մէջ։

ԲԱՐԻԶ.— Պ. Ֆէլիքս Ֆոռ այսօր ընդունեց Մերակոյտին դեր-նախագահները և 1895էն ի վեր նախարարապետի պաշտօն վարողները, որոնք բոլորն ալ կեդրոնական նախարարութիւն մը յանձնարարեցին։

Վերջին ժամ.— Հանրապետութեան նախագահը խնդրեց Պ. Շարլ Տիւբիսի որ նախարարութիւն մը կազմէ։

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 27 հոկտ.—Պ. Տիւբիսի վաղը պիտի պատասխանէ Հանրապետութեան նախագահի հրաւէրին՝ նոր դահլիճին կազմութեանը համար։ Քաղաքական շրջանակներու մէջ կը կարծուի թէ սապէս պիտի կազմուի նոր նախարարութիւնը։ Պ. Շարլ Տիւբիսի՝ նախարարապետ, Պ. Տէլբասէ՝ արտաքին գործոց նախարար, Պ. Ռիշէնսիէ՝ պատերազմական, Պ. Ռիլոյ՝ ներքին, Պ. Պուրժուա՝ կրթական, Պ. Քոնթան՝ դատական, Պ. Լէկի անունն ալ կը յիշուի պաշտօնի կոչուելիք նախարարներուն մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Նախարարներու Խորհուրդէն եւ ետքը Լորտ Սոլզպէրի տեսակցեցաւ Լոնտոնի Ֆրանս. դեսպան Պառոն որ Քուրսէլի հետ։

—Քիչնէր փաշա Լոնտոն գնաց։

—Անգլ. լրագիրները ուելի հաշտարար յօդուածներ կը հրատարակեն, անգլեւֆրանսական վէճին առթիւ։

ՎԻԷՆՆԱ.—Սերպիոյ նախարարապետին յանկարծ Վիէննա ժամանելը, որ Մուրավիէվ կոմսին մեկնումին զուգադիպեցաւ, յուզում պատճառեց քաղաքական շրջանակներու մէջ։

ԲԱՐԻԶ.— Պ. Ֆէլիքս Ֆոռ այսօր ընդունեց Մերակոյտին դեր-նախագահները և 1895էն ի վեր նախարարապետի պաշտօն վարողները, որոնք բոլորն ալ կեդրոնական նախարարութիւն մը յանձնարարեցին։

Վերջին ժամ.— Հանրապետութեան նախագահը խնդրեց Պ. Շարլ Տիւբիսի որ նախարարութիւն մը կազմէ։

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 27 հոկտ.—Պ. Տիւբիսի վաղը պիտի պատասխանէ Հանրապետութեան նախագահի հրաւէրին՝ նոր դահլիճին կազմութեանը համար։ Քաղաքական շրջանակներու մէջ կը կարծուի թէ սապէս պիտի կազմուի նոր նախարարութիւնը։ Պ. Շարլ Տիւբիսի՝ նախարարապետ, Պ. Տէլբասէ՝ արտաքին գործոց նախարար, Պ. Ռիշէնսիէ՝ պատերազմական, Պ. Ռիլոյ՝ ներքին, Պ. Պուրժուա՝ կրթական, Պ. Քոնթան՝ դատական, Պ. Լէկի անունն ալ կը յիշուի պաշտօնի կոչուելիք նախարարներուն մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Նախարարներու Խորհուրդէն եւ ետքը Լորտ Սոլզպէրի տեսակցեցաւ Լոնտոնի Ֆրանս. դեսպան Պառոն որ Քուրսէլի հետ։

—Քիչնէր փաշա Լոնտոն գնաց։

—Անգլ. լրագիրները ուելի հաշտարար յօդուածներ կը հրատարակեն, անգլեւֆրանսական վէճին առթիւ։

ՎԻԷՆՆԱ.—Բէքա հիւանդապահուհին վիճակը անփոփոխ է։ Հոկտէր հիւանդապահը աղէկ է. սոսր թուքը ժամանակի միջոցով չի պարունակեր։ Բոլոր միւս անձերը աղէկ են։ Հիւանդանոցը պիտի վերբացուի յառաջիկայ երկուշաբթի։

ԳՈՐԾԱՍԵՂԱՆ ԵՒ ԳՐԱՍԵՂԱՆ

(Թղթակցութիւն «Արեւելքի»)

ԳԱՅՍԷՐԻ, 4 հոկտ.

Քաղքիս հայ ազգաբնակութեան զբաղմունքները եղած են, վաճառականութիւն և զանազան արհեստներ, ինչպէս ոսկերչութիւն. պղնձագործութիւնը անչքացած վիճակի մէջ է. դերձակութիւն և կօշկակարութիւն՝ յառաջդիմած են. ատաղձագործութիւն, որ ինչպէս յայտնի է, մեծ սպառում և արտածութիւն ունի Պոլիս, Եգիպտոս և ուրիշ տեղեր։ Իսկ գործագործութիւնը վերջին երկու երեք տարուան մէջ շատ ծաղկեցաւ ու յաջողութիւն զտաւ շնորհիւ հայ բանուորներու ճարտար մատներուն, որոնց միջոցաւ կ'արտադրուին այնչափ նկարուն ու գեղեցիկ գործեր թէ մետաքսով և թէ բուրդով բանուած. արտադրեալն ալ իր կարգին կը գոհացնէ զայն բանող օրիորդներու խնդալը, որ է քանի մը տարի անդուլ աշխատիլ տարկեանին առջև և չափով 15-20 լիրա տրով կը զարդարեն իրենց կուսական լանջքը, պարանոցէն կախուած ոսկիներու շողոքուն շարքով։ Մերթ ընդ մերթ գրուեցաւ այս շահաբեր գործին ըրած յառաջդիմութեանը և ապագային վրայ, իբրեւ հասոյթի աղբիւր, չմոռնալով սակայն թէ ինչ որ նիւթապէս օգտակար եղաւ, կրօնական ու ֆիզիքական տեսակէտով իր դգալի վնասներն ալ ունեցաւ։

Ցարմէ հետէ գործագործութիւնը մուտ գտաւ Դասէրի և սկսաւ ժողովուրդը հրապուրել իր զոհացուցիչ արդիւնքով, աշակերտուհիներու թիւը պակսեցաւ ազգ. վարժարանէն, ուր հիմա հազիւ կը գտնուին 20-30 աշակերտուհիներ 12 տարեկանէն վեր։ անոնք ալ հարուստ զաւակներ ընականաբար. գալով միջին և աղքատ դասակարգին, անոնք գրեթէ մոռցած իրենց զաւակներուն կրթութիւնը, զանոնք մէկիկ մէկիկ վերցնելով դպրոցական գրասեղաններուն վրայէն՝ նստեցուցին կապերտի գործասեղաններուն առջեւ օրական 2-4 դահեկանի փոխարէն, ուր մինչեւ իրիկուն պիտի բանին, աչքի լոյս թափելով և նստուկ կեանք մը անցընելով, զրկուած նաեւ մտաւորական կրթութենէն որով պիտի ըլլային արժանաւոր մայրեր։

Քաղքիս մէջ Ցիսուսեան մայրապետները տեսնելով իրենց միամիտ սանուհիներուն օր ըստ օրէ նուազիլը իրենց դպրոցին, փութացին տիկին Ն. ի գլխաւորութեամբ բանալով իրենց վարժարանին մէջ 5-10 գործի տեսգեան, որով ոչ միայն իրենց դպրոցին— աշակերտներու թիւը չպակեցաւ, այլ նաեւ մեր դպրոցներէն հրաժարուողներ ալ սկսան հաւաքուիլ մայրապետներու բարեսիրտ ձեռքերուն մէջ։ Ներկայ 13 ուսուցիչ։

Բ. Ս. Աստուածածնէն եկեղեցւոյ վարժարանը որ կը պարունակէ 250էն աւելի աշակերտներ. հոս ալ կը դասախօսեն վանքի շրջանաւարտներէն երիտասարդ ուսուցիչներ։

Գ. Ցակոբեան վարժարան Ս. Սարգիս եկեղեցւոյ մէջ, որ տարիներէ ի վեր աւանդական դրութեամբ կը կառավարուի։ Վերջին ժամանակներս կազմուած հոգաբարձութիւն մը ջանացեր է բարեկարգել այդ վարժարանը, որ ցարդ ասոր ու անոր քմահաճոյքին կը ծառայէր։

Թիչ մըն ալ Արամեան աղջկանց վարժարանին շուրջը։ Այս հաստատութիւնը իր հիմնադրութեան 30 տարիներէն ի վեր գրեթէ արդիւնք մը չէր տուած։ Բայց գոհունակութեան արժանի է այժմու վիճակը և կրած զգալի բարեփոխութիւնները, մանաւանդ վերջին 2-3 տարուան մէջ, շնորհիւ նոր հոգաբարձութեան որ փութաց վարժարանը կարող ուսուցչի և վարժուհիի մը յանձնել։

Քաղաքս ունի նոյնպէս մանկապարտէզ մը որու պէտքը յոյժ զգալի էր, և որ հաստատուած է 3 տարիներէ ի վեր՝ ուրոյն խնամակալութեան մը հսկողութեան ներքեւ. այս մանկապարտէզը շատ թերի կողմեր ունի դժբաղդաբար։ * *

Տ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4ՐԴ Երեսը

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

16 Հոկտ. 1898
Կ. ՊՈԼԻՍ.— Ծանրաչափ 765.
Չերմաչափ 15.
Օդը ամպամած :
Կէս or. — Փամը 6.55 :

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ

Չերմաչափ	Զրոյէն վար	Զրոյէն վեր
Տրապիզոն	—	17
Սեւանիկ	—	15
Իզմիր	—	—
Հալեպ	—	—
Էնկիւրի	—	14
Պրուսա	—	16
Արճանկել	—	1
Բեդրսպուրկ	—	4
Մոսկուա	—	1
Բարիզ	—	9
Վիեննա	—	8
Օսեսա	—	6
Սոֆիա	—	5
Աքէնճի	—	18

Սեւ ծովուն վիճակը Քիլիայի մէջ.— Բուռն :

ՍԱԿԱՐԱՆԸ

Եւրոպական թուղթերը քիչ մը լաւագոյն գին ունին այսօր, եկած հեռագիրներուն նայելով. բայց այստեղ Սակարանին մէջ գործ չկայ ո՛չ ալ գիներուն վրայ նոր տարբերութիւն։ Օսմ. Քոնսոլիտէն բացուեցաւ 24 ղրշ. 6 փրչ. և Երեսթուղին 106 ֆր.։

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	04 ½
Ամէնէն բարձր գին	»	24	06 ½
Ամէնէն վար գին	»	24	01
Բուսէլիի երկաթուղի	Ֆր.	105	87
Ամէնէն բարձր գին	»	106	12
Ամէնէն վար գին	»	105	12

ԲԱՑՈՒՄ 16 Հոկտ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. կ.	24	06
Բուսէլիի երկաթուղի	Ֆր.	106	—
Օսմանկէտ		397	—
Ռէժի		278	—
Օսմ. Պանքա		13	—
Քէնտի ժէնէրալ ՕՍՔժ.		9	12
Երկրագործական Պանքա		7	30
Մօս. Օթ. Շանմ է Վալէօռ	Ա. Ո.	3	22
Օսմ. Ապան. Բանք		4	15
Թրամուէյ բաժնեթ		769	—
» ժուիսանս		265	—
» պարտաթ.	Ֆր.	497	—
Տէբբասի ջուրի ընկ.	»	303	—
Քարափ կ Պոսֆ	»	564	—

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քոնսոլիտէ ոսկի օրուան	Օ. Ո.	2	40
» մէկ ամսուան	»	—	—
Բսւմ. երկթ. ոսկի օրուան	»	—	—
» » մէկ ամսուան	»	—	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	18
Անգլիական ոսկի	»	130	03
Ռոյ էմբէրիալ	»	90	20
Քրիմիոց	»	51	(8
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	31
Մէճիտիէ	»	97	20
Բուսլի Ռաշատամ	Օ. Ո.	8	54

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	20
» » » չէք	»	110	20
Բարիզ » »	Ֆր.	23	18
» » » չէք	»	22	93
Գէրլին անմոկոս չէր	Մարք	18	56
Վիեննա չէք	Ֆիորր	10	91

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 27 Հոկտ.

Օսմ. Քոնս. Սեռի Ա.	Ա. Ո.	66	—
» » » Բ.	»	46	—
» » » Գ.	»	25	90
Դ.) բաց.	»	21	75
) զոց.	»	21	75
Փոխառութիւն Գասապա	»	83	50
Օսմ. 3½ %	»	79	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	11	62
Այտընի երկաթուղի	»	10	50
Եգիպտական Միացեալ	»	108	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ		108	37
Հելլենական 5 %	»	38	—
Մոնորոյ հելլենական 4 %	»	43	—
Ռանթ » 4 %	»	30	50
Գուլկ. փոխառ. 6 % 1888	»	93	—
» նոր » 6 % 1892	»	95	—
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	410
Դրամագեղ	»	4	—

ԲԱՐԻԶ, 27 Հոկտ.

Օսմ. Քոնս. Սեռի Դ.) բաց.	Ղրշ.	22	25
) զոց.	»	22	30
» » » Բ	»	47	20
» » » Գ	»	25	90
Օսմանկէ	»	397	—
Բուսէլիի երկաթուղի	Ֆր.	106	50
Օսմ. Ռէժի	»	278	—
Օսմ Կայս Պանքա	»	547	—
Ֆրանս Ռանթ 3 %	»	101	87
Քէնտի Լիոնէ	»	814	—
Պանք տը Բարի	»	—	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	91	55
Սպանիական արտաքին	»	41	60
Զէք Լոնտոնի վրայ	»	25	300
Դրամագեղ	»	03	—

ՊԵՐԼԻՆ, 26 Հոկտ.

Օսմ փոխառութիւն 1888	մարք	97	—
Բուսէլիի երկաթուղի	»	110	90
Անատ երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ Լոնտոնի վրայ 3 ամս	»	20	350

ՎԻԵՆՆԱ, 26 Հոկտ.

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիորր.	47	62
» Լոնտոնի վրայ	»	120	70
Բուսէլիի երկաթուղի	»	57	—
Օսմ. Ռէժի	»	126	75

ՕԳՈՅԻ ՄՕՒԻԻ ՀԱՆ ՕՇԱԿԱՆ 1898
Ելլոզլ, Կ. Պոլիս, 13 գեկտ.

Պարոնայր Սգող եօ Պուոն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող եմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը այտարարեմ որ մեր Մօրիւ ծկան իւղն իր այս վիճակին մէջ դիւրաթափանցելով եւ մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս անստաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի ուշադրած է, մասնաւորապէս այդ յայտնի պատաստութեան մէջ։ ՏՐ. Ե. Ե. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վահ. Սուլթանեան

ՕՒՂՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ
ՀՈՎՍԵՓ Իր զինակուփողոց թիւ

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՒՑԹ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 1,000,000

ՖԻՆԻՔՍ

ESTABLISHED 1782

Հիմնեալ Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութիւն մը՝ որոյ բաժնեհարը Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ գրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։ Դրամագլուխը և պահեստի գումարը կը հասնի 4,000,000 անգլիական ոսկի։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մէկ գլխաւոր ապացոյցն է 20,000,000 Անգլիական ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի զեղուներուն համար։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոց, որ ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած զեղուները։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ.Պոլսոյ, Ուսկարիոյ և Սեւ Ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1

ՓՕՍՓԱԹԻՆ ՓԱԼԻԷՌ

Փոքրիկ տղաքները սնուցանելու եւ անոնց ապագայ առողջութիւնը ապահովելու համար, երբ վեց ամսու ըլլան ՓՕՍՓԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով կրակրսին սնուցանել զանոնք. ՓՕՍՓԱԹԻՆը շօթալի նման խիստ հասեղ է եւ քաղցրահամ եւ արտաքոյ կարգի սննդարար. տղաք մեծ ախորժով կուտեն զայն եւ քանի ուտեն այնչափ կը սնանին կը զօրանան, շուտով ոտքի կ'ելլեն, եւ փոքրիկներու յատուկ շատ մը հիւանդութիւններու կը դիմադրեն։ Այս սննդարար ուտելիքէն՝ տղոց ոսկրները զօրացնելու մասնաւոր յատկութիւն մը ունի եւ միանգամայն կը փրկէ զանոնք փոքրիկնե՛ն համար յամախադէպ եղած փորհարութենէն. մեծապէս կը նպաստէ ակռաներուն շուտով եւ անվտանգ բուսնելուն։ Հաղարաւոր փորձեր կը հաստատեն որ ՓՕՍՓԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով սնանող տղաք առողջ, զօրաւոր եւ ուժեղ մարդիկ կ'ելլան ապագային։

Տղոցմէ զատ, ամէն հասակէ անձինք շօթալի եւ կաթով սուրճի տեղ այս պատուական ՓՕՍՓԱԹԻՆը գործածելով, մեծապէս նպաստած կ'ելլան իրենց առողջութեան։ Ամէն մեծ նպաստաւորներու, դեղագործներու եւ դեղավաճառներու քով կը գտնուի։

Սնոնք որ կանխահոգութիւն ունենալ կ'ուզեն իրենց զաւակներուն մասին, անհրաժեշտ է որ ՓՕՍՓԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌ վ սնուցանեն զանոնք։

155 4—44

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՞Ր Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Եռանկ դուռը Վրայ յորկը, ինչ Զէյնուդինեանց դիմաց)

կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենաստոյգ ցուցած ակռաներն մէկ անգամն կը լեցնեն. ցաւազրկելու և քաշուած վիրաբուժելու պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, գինի չնաղուելնի ըստ տարիքի, ծանրութեան, և ապրանքներուն երաշխաւորեալ։

Բերանի հիւանդութիւնը կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թրմբերացուցիչ գազերու և ամենակատարելագործեալ արգելանքներու միջոցաւ, առանց ցաւի ատաճնահանութիւն.

Ց.Գ. Ամերիկ. սով. համաձայն ձմեռները կերակի օրերն ալ. (Փետ- Ի- ԺԷ)ինչպէս նաեւ ամեն օր, (Փետ- Ի- ԺԷ) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին

Գաղթականներ կրնան դիմել իւրաքանչիւր բնակարանն, թիւ 1 Թէյ-Օվալի փողոց։

ՀԱՄՊԱՐԿ ԵՒ ՄԻԻՆԻՒ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆունտ 14,500,000
Պահեստի դրամ	» 26,504,000
Տարեկան հասոյթ	» 58,937,000

Ընկերութիւնս ՓՈԽԱՏՈՒՄ ՉԿԱ ԱՒԱՐՏԻՆԹԻՒՆ ԿՈՒՏԻ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր տոկագիներով։ 572

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱԼՈՒՆԻԿ ԱՕՏՈՒԱՆՏԱՏՈՒ Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիտիս խան. 20 21 22

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նշանը

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է

ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ

ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

Ամենէն ախորժահամ ձկան իւղն է «իբոֆոսֆիթ տը չօ է տը սոտա» ի հետ խառնուած։ Տղայք հաճոյքով կ'ուտեն հաղակել զայն։ Բնաւ ուրիշ դեղ մը ասոր չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏՔ, ԽՈՑԼԸ (սրրաձա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՐՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՒԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԹԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակատար է Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԼ

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ

206,000,000 ՖՐԱՆՔ

Գլխաւոր Գրասենեակ, Փարիզ. 6, Գուլիամ եւ գ'Իթալիէն. 1, 3, 5 Ռիւ Քէնքէ փողոցի սեփական շէնքին մէջ

1845ի վերջին Ֆ. Մնաց— 123,000000
1895ի սոսկրէջեր
ապահովագրեալներու վճարուած 87,000000
Հասոյթ 196,000000
Նոր ապահովագրութիւններ 661,000000

1896 յունուար 1

Աւանդ եւ անշարժ կալ. յ'Եւրոպա 10,00000
Ֆունտեան դրամագլուխ 124,00000
Դեղի ապահովագրու Գիւնք Մնաց— 141,00000

Տնտեսական ապահովութիւն
Շահաբաժիններու բաշխմամբ և ապահովագիներու վիրաւորմամբ՝ ի դէպ մահու
Գայմանագրութեան նոր եղանակ
սկսեալ Առաջին տարւոյն լրանալուն պէս։
ԱԴԱՆՑ ՎԵՐԱԶԱՀՈՒՄԻ ի մասին քննութեան և ուղեւորութեան.
Հինգ տարի եղաք ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէկ աւելի բնդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տնօրենութիւն ի Թոպխանէ

188 Ջ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕՎ, ԵՒ ԸՆԿ.

Վայրատ... ...ի, Վ. ...ի խան, Ղալաթիա

ՕԳՆՈՒԹԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՒԿԱ ԶՆ և ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆ

Մարսելիայի և Գալիսիոյ ֆլիւ կանոնաւոր ուղեւորութիւն

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Հոկտ. 31 Մէնկրէլի Անատոլուի եղերքին։

ՄԵԿՆՈՒՄ

Նոյմբ. 1 Մէնկրէլի Մարսիլիա ուղղակի։
Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղիոյ ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ռ-ղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւուղղեցի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ՐԸՊՈՒԼ
Թոփխանէ, քարտէրի վրա

ԻԼԱՆ ՊԱՊՐ ՍԼԷԱՅԷՐԻ

Թարապլուսը Ղարպ կէ Պէնկազիտէ պալուէնան ճինուաը ճէնապը միլիքեանէնին 6 այրգ իտարէլէրի իչուն միւգթաղի 1 միլիոն 552,000 գրէէի ճէտիտ տագիդ վէ 388,000 գրէէ էրգ վէ 74,000 զրեէ ֆասուլեա վէ ենէ օլմրգաար նուհուտա մէվգբի միւնգաստաա վաղ օլունտուղունտան իթաեա թալիպ օլանլարդն պու պագաէ թոֆիլաթ լազմէ օլմագ իւզրէ մազամը ալիի Մէրաաքէրի Լէվգիմաթը ումուտիէ տայրէսինէ միւրաճաաթ իլլէմէլէրի իլան օլունուր։

Նո. 23 1—3

* *

Մէքթէպը Ֆինուն հարպիէի Շահանէ սիւվարի մուալլիմի միրլիվա սաաաէթլու Իսմայիլ փաշաեա կէչէն 1313 սէնէսի հազիրանը մահնուպէն վիրիլուպ գազաէն գայ իտիվիշ օլան եէմ բուսուլաարընն եերինէ գարարընա թէվֆիքէն գայտան տիկերի վիրիլեճէկինտէն մէգթիւր բուսուլա շուեէտ զուհուր իտէրսէ միւհթէվիլեաթը իթա օլունմահարագ հէման իպթալ իտիլեճէկի մաիւմ օլմագ իւզրէ իլանը քէյֆիեէ թէ իպթիտար օլունուր։ Նո. 24 1—3

* *

Թարապլուսը Ղարպ ֆըրգասը սէեաթ թօրճը ալաեընը 1ինճի թապուրընտան միւթէգաիւա եիւզպաշը Ալի էսատ էֆենտինին 306 սէնէսինտէն պա սէնէտ մախսուս մաթլուպը օլան 901½ ղրշ.ը հավի վէ 5996 նումէրօլը վէ ֆիյ 21 աղօթօս սէնէ 314 թարիխի պիր գէթա սէնէտ բէսմիեէսի ղայ իտիվիշ օլտուղունտան մէզբիւր սէնէտ բէսմի հեր թիմին նէտինտէ իսկ թարիխը իլանտան իթիպարէն 15 կիւնէ գաատար կէթիրիպ մուհասէպաթ տայիրէսի 4ինճի չիւպէսինէ թէս լիմ իլլէմէի վէ իսիվմտիկի թագտիրտէ զայտան օլաբագ տիկերինին իթա գէլընճաղը իլան օլունուր։ Նո. 25 1—3

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼԱԼԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒՆԴԱՆԱՒՔ

ԸՆԴԴԷՄ Հայ. 4 Գալաթիա — Օրէնայի

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Ազգանուն	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Ապպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Բօզարիսի	1863
Այ'ոքիս	3607	Գօնկ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սապֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Չիրօ	775	Մարգէլլօ	3709	Ցիրիկ	1735
Արիօսդրօ	2377	Տիտօ	4811	Հնտակկօ	1587	Միրատօ	3557	Միվիկ	1198
Պասանօ	152	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1037	Ոքէրօ	1200
Պորտինօ	1261	Տուրբ	2383	Հօրազիո	3600	Մանդէպէլլօ	1735	Քասսա	1328
Պր ովօ	1076	Տրաբօ	1713	Հուամպէր	596	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիո	3827
Պրֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտաեօ	5540	Օհիո	4100	Թէլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրաաօ	1520	Ճիւնօ	1080	Ոնթարիտօ	4036	Թորբիտօ	487
Գալիբաս	1337	Էշաղօ	1481	Գիլեաս	1053	Որլանտօ	1535	Ուրպինօ	2498
Գամէօ	1214	Ֆիտօ	954	Քօլրինօ	2307	Քալէրմօ	1637	Վասաբօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1700	Բեյօ	549	Վօլօ	1289
Զիտակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1058	Բիսկէթ	2229	Վալթերնօ	2396
Միսէրօ	1834	Ֆրանչիսբօ	4582	Լէգանդօ	2272	Բի	1683	Եէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կավիէօ	3060	Լիվօրնօ	1643		1813		1900
Գօլբատտօ	4235	Կիրանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Բօմէօ	1789		

Տոբրօ չոգենաւը, նաւապետ Բէյճ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։
Մէյտաաս չոգենաւը, նաւապետ Պոյդ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է եամ սայս 10ին և 24ին հոս կ'սպասուի։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԴ ՐԻՉՕ

Թիւ 17—18, Քիւչիւք Մէյեէթ խան, Ղալաթիա

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒՍՈՒՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շարթուան երթեւեկութիւնք

Գշ. 13/25 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 14 26 Իզմիր, Բիրէ, Ագերսաղդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (Հաղորդակցելով Ագերսամնդրիա, Բորտ-Սաիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Բիրոս)։
Եշ. 15/27 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 1[illegible]/27 Ինէպոլու, Սինօպ, Սամսոն, Օռտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 16,28 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

ՄՕՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլ, Գլասկոյ, Մէնչէսթրական և Սև Ծովի գիծ— Քանոզ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	
Ամանէ	3000	Թիպա	2500
Ինկիա	3000	Նէրթիս	2400
Թէյլըր	3000	Օսայրիս	2250
Գեանորուս	3000	Քէրա	2250
Տարոս	3000	Գիֆիրա	2000
Ամանալի	3000	Կասբրնի	1500
Թարքօնէս	2500	Գիւլէն	1500

Դիմել առ Ֆ. Վ. ՎԻԹՕՎ և ԸՆԿ
Ռէքիզ խան
ՀԷՔՄՊ ՄՈՒՍ և ԸՆԿ
Գալաթա, Քէչէճի Ագրանի Խան

ԻՍԿԻՒԻՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԱՐ

Իսկիւիտարէն Կանգնել	Կանգնելէն Իսկիւիտար
— — 6 50 Պէշիկ.	— — 7 40 Պշկ.
— — 7 35 Պէշիկ.	— — 8 20
1 — Պէշիր. 8 50	— — 9 —
30 9 35	— — 9 40
2 — 9 45 Ֆէրպ.	1 50 10 15 Գգկ.
2 30 10 15 Պէշիկ.	2 25 10 30 Ֆէրպ
3 — 10 35 Գգ.Գպ.	3 — 10 40 Գգկ.
3 30 11 — Գգկ.	3 — 11
3 45 Ֆէրպ. 11 — Ֆէրպ.	3 35 Գապ. 11 25 Գգկ.
4 11 20	4 10 11 30 Ֆէրպ
4 30 12 —	4 30 Ֆէրպօթ 11 50
4 50	4 50 12 15
5 15 Ֆէրպ.	5 40 Պէշիկ.
5 25	5 45 Ֆէրպօթ
5 50 Պէշիր.	6 15 Պշկ.
6 15 Պէշիր.	7 — Գգկ.

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիւիտարէն Կանգնել	Կանգնելէն Իսկիւիտար
— — 6 20 Պէպ.	— — 7 5 Պշք.
— — 6 50 Պշք.	— — 7 40 Պշք.
1 — 8 — Պշք.	1 — 8 20
1 30 8 45	1 35 9 —
2 — 9 30	2 20 9 40
2 45 9 45 Ֆէրպ.	2 35 Վոսֆ 10 15
3 30 10 15	3 5 Գապ 10 30 Ֆէրպ.
3 45 Ֆէրպ. 10 35	3 30 10 45
4 15 11 — Ֆէրպ.	4 — Ֆէրպօթ 11 20
4 45 11 10	4 45 11 30 Ֆէրպ.
5 15 Ֆէրպ. 11 45	5 30 11 45
5 25 12 —	5 30 Ֆէրպօթ 12 15
5 45 Պէշիկ.	6 15 Պէպէր

ՀԱՐԼՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԱՐ

3 — Հարէմէն Մալամազ բացի կիր.է)
4 — » » բացի ուր.է
10 40 » » բացի ուր. կիր. օրերէ)
11 25 » » ուր. կիր. ժ. 10.45ին
2 30 Կաուրջէն Հարէմ Մալամազ բացի կիր.է
3 30 » » » բացի Ուր.է
10 10 » » անտի Մալամազ բացի ուր. կիր. օրերէ
11 10 » » » Մալամազ [կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին)

ԻՍԿԻՒԻՏԱՐ ՍԻՐԲԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՒ

ԳԱՊԱՁԱԵՒ ՄԻՋԵՎ ԿԱՌԱԲԱՐԶ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Իսկիւտարէն Գապաձաշ Սիրբէճի
5 15 Իսկիւտարէն Սիրբէճի
9 45 Իսկիւտարէն Սիրբէճի
11 — Իսկիւտարէն Սիրբէճի
4 30 Սիրբէճիէն Իսկիւտար
5 45 Սիրբէճիէն Գապաձաշ Իսկիւտար
10 30 Սիրբէճիէն Իսկիւտար
11 30 Սիրբէճիէն Գպկ.Իսկիւտար

Դան.—Ոգը միգապատ եղած ատեն շոգենաւները երթալ գտնուած տեղերը սեռեռ մնան։

Տրատնատէր ՁԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (66)

ԷՄԻԼ ՈՒԶՊՈՒՌ

ԱՐՈՒԱՐՁԱՆԻՆ ՏՂԱՆ

Ա.

ԵՐԿՈՒ ՄԱՐԳԻԶՈՒՀԻՆՆԵՐԸ

Տարակոյս չկար որ գրին մէջ յիշած մարդոցմէն մին էր, որը պաշտօնանկ ըլլալու վտանգին մէջ էին։ Ծանցաւորներէն մին էր արդօր Մարքիզուհին մարքէն անցաւ, բայց կարեւորութիւն չունէր իրեն համար. մինչեւ իսկ տրամադիր էր ներողամտութեամբ վարուելու անոնց հետ, որովհետեւ կը ճանչէր զայն՝ որուն գործիք եղած էին։

Միւս կողմէ լիապէս գոհ էր նամակագրին ըրած այն խոստումէն թէ խենթին փակուած տեղը ցոյց պիտի տար իրեն. չանցուց մարքէն թէ կրընար սատ խօսած և գինքը խրատ ըլլալ. ընդհակառակն՝ նամակագրին այս դիմումը ապացոյց կը համարէր անոր անկեղծութեան, թէ և յանցաւոր եղած ըլլար։

Իսկոյն նստաւ նամակ մը գրեց ոստիկանութեան վերատեսչին։

Հետեւեալ օրը՝ նշանակուած ժամուն ճանրայ ելաւ Վերսայլի կառախաղարով։ Պարզ շրջագեստ մը հագած և սենեկապանուհին ալ հետն առած էր խոհեմութեամբ։

Պէլվիլի կայարանն իջաւ՝ թաշկինակ մը ձախ ձեռքին մէջ բռնած։

Քան քայլի չափ հեռուէն գձուձ կերպարանքով մարդ մը մօտենալ սկսաւ իրեն։

Մարքիզուհին կարծեց նախ թէ մուրացկան մ'էր, և ձեռքը գրպանը խոժեց տակ հանելու համար։

Բայց մարդը՝ չորս կողմը նայելէ ետեւ՝ քովը եկաւ և կամացուկ մը հարցուց։

—Դուք Տը Բրէսլ մարքիզուհի՞ն էք։

Պատասխանի տեղ մարքիզուհին ձեռքը վեր առաւ և թաշկինակը ցուցուց։

—Հաճեցէք ետեւէս գալ, ըսաւ անծանօթը. երբ առանձին տեղ մը հասնինք, կը կենամ, և դուք քովս կուգաք, որպէս զի կարենանք ապահովապէս խօսակցիլ։

—Այս մարդուն ընթացքն ու ձեւերը տարօրինակ կը թուին, ըսաւ ինքնիրեն մարքիզուհին, բայց ես մինակ չեմ և ժամանակն ալ ցերեկ է, վախնալու բան չի կայ։ Եւ գնայ ետեւէն։ Քսան վայրկեանի չափ երթալով՝ հասան այն դալարագեղ պարտէզներուն մէջ, որք Սէվռի բլուրին զառիվարին վրայ ետեւէ ետեւ շարուած են ատիճանաբար, և Մոնթրրլթոյի բարձունքին կը նային։

Մարդը կանգ առնելով մարքիզուհին անոր քովը հասաւ։

—Ի՞նչ հարկ կար դիս Պէլվիլ բերելու և անկէց ալ մինչեւ հոս քալեցնելու՝ ձեր ինձի տալիք տեղեկութեան մը համար, հարցուց անոր։

—Այո՛, տիկին, և պիտի հակընայք պատճառը։ Ասկէց զատ, նախազգուշութիւն երբէք անօգուտ չէ։ Ես հոս աւելի ապահով և հանգիստ եմ քան թէ ձեր փարիզի ապարանին մէջ։

—Ի՞նչ է ըսելիքդիդ, պարո՛ն, հարցուց մարքիզուհին խիստ կերպով մը։

—Օ՜, ես դիտաւորութիւն չունիմ ձեզ դժգոհացնելու, բայց հարկադրուած եմ խոհեմութեամբ վարուելու։

—Կ'ուզէ՞ք ըսել ինձի թէ ո՞վ էք։

—Ով եմ։ Չեմ գիտեր. ոչ ալ ինչ ըլլալս կրնամ ըսել ձեզի, տիկին, որպէս զի չվախնաք ինձմէ։

Մեր ընթերցողներէն ծանկելու պատճառ մը չունենալով՝ կրնանք յայտնապէս ըսել թէ տխմարութեան դիմակի ներքեւ բանտերուն մէջ լրտեսի դեր կը կատարէր։ Երբեմն ալ, չահաւոր դատած ժամանակ, գողերու հետ կ'ընկերակցէր՝ կողոպուտին բաժանորդ ըլլալու համար, եթէ ալ կը մատնէր զանոնք։

Մարքիզուհին՝ ուշադրութեամբ մարդուն երեսը նայելով՝ գուշակեց անոր ծանկել ուզածը։ Ուրիշ պարագայի մէջ զզուանքով կը փախչէր կը հեռանար թշուառականին քովէն. բայց այս պարագային մէջ իւր զգայման հպատակելով եկաւ չէր։

—Դուք կարեւոր տեղեկութիւններ ունիք ինձի տալիք, ըսաւ։

—Դուք և ես, անոր համար եկած ենք հոս։

—Խօսեցէք ուրեմն։

—Կ'ուզէի որ ձեր սենեկապանուհին չիմանար ըսելիքս։

—Շատ ապէկ, ըսաւ մարքիզուհին։

Եւ սենեկապանուհին դառնալով՝ աչք ըրաւ որ քանի մը քայլ հեռանայ։

5

ԺԱՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Մարդը՝ մօտը գտնուած սարակի մը վրայ երկելով՝ ձեռքը դաշտին կողմը երկնցուց։

—Նայեցէք դէպի ձեռքիս ցոյց տրուած ուղղութիւնը, ըսաւ մարքիզուհիին. կը տեսնէ՞ք երկու կաղամախներու դեռ կանանչ գագաթները։

—Այո՛։

—Զախ կողմն ալ կը տեսնէ՞ք ուրիշ ծառ մը՝ կարմրած տերեւներով։

—Կը տեսնեմ։

—Շագանակի ծառ մ'է։ Այդ ծառին և երկու կաղամախներուն մէջտեղի բաց տեղը նայեցէք, տան մը գլխակ տանիքն և մինչեւ իսկ վերի յարկին պատուհաններուն կէսը կը տեսնուին դոց վանդակապիեկներով, ամայի բնակարանի մը պէս։

Այդ տունը Վէրսայլի ճամբէն հարիւր մեթրի չափ հեռաւորութիւն ունի։ Պարտէզի մը մէջ շինուած է և բարձր օրմերով շրջապատուած, այնպէս որ տեսնողը վանք մը կամ մենարան մը կը կարծէ։

Ճանրուն կողմէն չտեսնուիր տունը, և եթէ պարտէզին պատերը զայն չեն ցուցներ ըստ բաւականի, դուք կրնաք ճանչել առանձնութենէն և երկու կաղամախներէն ու շագանակենիէն. վերջինը պատին մէկ անկիւնին մէջն է և ոստերը պատէն դուրս երկնցած են։

Ահա այդ տանը մէջ է, տիկին, ձեր փնտռած կինը, Ռըպէյէն բերուած խենթը։

—Ի՞նչպէս գիտէք այդ ամէնը։

—Կրնամ ըսել ձեզի, բայց պարտաւոր չեմ. եթէ ըսեմ ալ, աւելի բան մ'իմացած չէք ըլլար։

—Կրնա՞ք ըսել ինձի թէ ո՞վ բերեր այդ տեսակ մը բանտին մէջ գոցեր է այդ խեղճ կինը։

—Ըսին ինձի թէ իւր ազգականներէն մէկը. այսչափ միայն գիտեմ։

—Եւ այդ ազգականն է անշուշտ քովը պահպանութիւն ընողը Այդ տան մէջ կը բնակի։

—Ո՛չ, տիկին, խենթը պահողն ուրիշ մարդ մ'է, որ տանը մէջ առանձին կը բնակի անոր հետ։

—Ազգականին ուրիշ բնակիլը չէ՞ք գիտեր։

—Չեմ գիտեր։

—Դո՞ն է խեղճ կինը ազէկ կը նայուի այդ տանը մէջ։

(Շարունակելի)